درعليه‌ده غلطه‌ده (ماسيس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.րշ.
» վեցամսեայ. 70 »
» եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրն.
» վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 փուլը 100 դրուշի հաշուով:
[illegible] ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԱՆԿԵՂԾ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մարդկային ընկերութեան մէջ ամենէն աւելի ուշագրաւող երեւոյթներն են այն անհատնում հակասութիւնները, որոնք կը կազմեն անոր բարքերն ու սովորութիւնները, տրամաբանութեան պակասը մեծ ամբողջի մը, զոր բաղադրող ամէն մէկ անդամի քով քիչ շատ դատողութիւն կայ: «Միութիւնը ուժ է. բաժնէ՛ ու պիտի յաղթես» կ'ըսեն, բայց ընդհակառակը, մարդիկ միանալով իրենց սեփական ուժը կը կորսնցնեն, իսկ անջատուելով իրենց անհատական կարողութեանց կը տիրանան: Այնչափ ճշմարիտ է ասիկա որ մարդիկ զատ զատ իրենց կամ՝ ուրիշին մասնաւոր սխալները կը տեսնեն, և երբ ընդհանուրին հետ այդ սխալները գործեն, չեն զգար անգամ: Միեւնոյն բանն է իրենց ձգտումներուն, յառաջդիմութեանց և քաղաքակրթութեան մասին: Ամէն մարդ կ'ուզէ սովորական, տափակ իրերէ վեր բարձրանալ անհատապէս, և սակայն հաւաքական այս բաղձանքին, կը ջանայ միշտ ուրիշին ըրածը ընել, աս ու ան ընդօրինակել իր ընդհանուր վարմունքին մէջ: Ասկէ առաջ կու գայ հակասութիւն մը փափաքին ու գործին մէջ, խուլ պայմանադրութիւն մարդուն բնազդներուն և սովորութիւններուն միջեւ, որոնց աղբիւրը քաղաքակրթութեան նախնական դարերուն մէջ կորսուած է:

Սակայն մտքի սխալ տրամադրութիւն մըն է կարծել թէ մարդ կրնայ իր կամքին համեմատ ըլլալ ինչ որ կ'ուզէ, թօթուել իր վրայէն բնածին խորխը գոյութեան, և զգենուլ իր երազած ամէն ձեւակերպութիւնները պարագային և ժամանակին համեմատ, ինչպէս դերասան մը պիտի փոխէր իր զգեստները, դէմքը, զգացումներն ալ խաղին համեմատ:

Անմիտ սնափառութիւն մը կայ ուրիշներէն տարբեր ըլլալու յաւակնութեան մէջ, և երկրաքարշ ստրկութիւն մը ամէն մարդու նմանելու ճիգին մէջ:

Այս հակասութենէն ազատելու պարզ միջոցն է ըլլալ ճշդիւ ինչ որ է, առանց արուեստի ու կեղծիքի, առանց քովի դրացիէն նախանձելու, ու դիմացինը ծաղրելու, ապրիլ իր բնական բերումներուն և ճաշակին համաձայն, զորս պէտք է մշակած ու ճշդած ըլլայ կանխաւ դաստիարակութիւնը: Բայց ցաւալին այն է որ դաստիարակութիւնը, գէթ մեր մէջ, փոխանակ մարդուն բնական ձիրքերը զարգացնելու և բնազդները բարւոքելու, զանոնք կեղծելու արուեստը կը սորվեցնէ. քանի քանի անգամ լսած եմ մայրերու և դաստիարակներու բերնէն իրենց զաւկին կամ աշակերտին ըսելնին. «Մարդու քով այս բանը մի՛ ըներ, ամօթ է, վրադ կը խնդան:» Կամ «Նայէ՛, այս ինչը ինչպէս որ ընէ, դուն ալ անանկ ըրէ:»

Այսպէս կը զարգանան սերունդները իրենց մտածելու կարողութիւնը մէկդի դնելով, և ուրիշներուն կարծիքովը ապրելու սկզբունքով: Եթէ թող տայինք որ ամէն մարդ իր անհատական ճաշակներուն հետեւէր, վերցնելով բնականաբար անոնց մէջէն չար բնազդները, բոլորովին կերպարանափոխ պիտի ըլլար ընկերութիւնը, և պիտի ունենայինք սերունդ մը կորովի, առոյգ, ինքնավստահ և անկախ նկարագրի տէր՝ փոխանակ ներկայ խեղճ ու նախապաշարեալ սերունդին: Եթէ մարդիկ սիրէին լաւ բաները՝ ոչ թէ գովեստ կամ պատիւ ստանալու փափաքով, այլ բուն իսկ իրենց լաւութեան համար, եթէ հեռանային յոռի բաներէն ոչ թէ պարսաւանքէ վախնալով, այլ զզուելով անոնցմէ, ինչպէ՜ս պիտի հաւատայինք առաքինութիւններու անկեղծութեանը, և այն ատեն որչա՜փ դիւրին պիտի ըլլար կեանքը, որ այնքան խրթին է այսօր:

Կեանքը լուրջ բան է արդարեւ և անգութ անոնց համար որ դերի եղած են անոր, իսկ որոնք որ կեանքը իրենց դերի ընելու կորովը ունին, երանի՜ անոնց: Մարդուս բարոյական նկարագիրը այնպէս կազմուած պէտք է ըլլայ, որ կարենայ ինք իրեն բաւել, կարելի եղածին չափ քիչ կախում ունենայ արտաքին իրերէ ու կարծիքներէ, կեանքի ձախորդութիւններն ու պայքարները չդպչին իր հոգիին, գան անցնին փոթորիկները դուրսը ծառերուն ու տանիքներուն մէջերէն, և ինք պատսպարուած իր բնաւորութեամբը և դաստիարակութեամբը, հանդարտ մնայ, ինչպէս կը մնայ մարդ մորիկին ատեն ամուր տան մը փեղկերուն ետին:

Որպէս զի մարդ այդ աներկեւան դիրքը ունենայ, կ'ըսեն թէ շատ բաներու պէտք ունի, հարստութեան, համբաւի, անունի, հզօր բարեկամութիւններու: Ես կը կարծեմ թէ մարդուս հարստութիւնն ալ, համբաւն ալ, բարեկամն ալ, այն որ չ'անցնիր ու չի խաբեր, իր դաստիարակութիւնն է: Անկեղծ ըլլալ, բնական ըլլա՛լ՝ ամէն բան ունենալ ըսել է: Մեր երջանկութեան թշնամիները՝ կեղծիքը, նախանձն ու նախապաշարումներն են, և անոնցմէ զերծ հոգին զերծ կը մնայ անոնց հետեւանքը եղող դժոխային չարչարանքներէն:

Նմանելու և տարբերելու ճիգերը երբ վերնան, նախապաշարումը կը վերնայ. այն ատեն յառաջդիմութեան ուղին ալ աւելի ընդարձակ, գեղեցիկ, աւելի հարթ կ'երեւայ. և մարդ ուրիշները դիտելու, անոնցմով զբաղելու հոգէն ազատ՝ կը շարունակէ իր ճամբան դէպի աւելի բարձր, աւելի ազնիւ նպատակներ:

ՍԻՊԻԼ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Վախը եւ անձնապահպանութեան բնազդը.—Հրապարակէ եւ զանազան տեղերէ վախ.—Պրուքլինի կամուրջը.—Նիւ Եորքի հինգերորդ ծառուղին.—Մաթեմաթիքապէս իր սահմանը չանցնող բժիշկ մը.—Համազգեստին զօրութիւնը.—Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ . . . կնոջմէ.— Փայլակէ վախցողներուն արգահատելի վիճակը.—Ամէն բանէ վախցողները եւ վախնալէ վախցողները.—Աղտեղութենէ եւ անբարոյականութենէ վախեր որ յիմարացման կ'առաջնորդեն:

Անցեալ անգամ գրած յօդուածիս մէջ ջղատկարներուն մտաւոր և բարոյական վիճակներուն վրայ խօսելով, յայտնեցի թէ պարզ ջղատկարներն անգամ երբեմն զանազան տեսակ անձկալից վիճակներու, չափազանց երկիւղներու ենթակայ կ'ըլլան որոնց ջղատկարային վախեր (phobies neurasthéniques) անունը կու տան: Այս տարօրինակ վախերուն մէկ քանի հետաքրքրաշարժ օրինակները յիշելէ առաջ, սա ըսեմ նախ որ Պիրտ իրաւամբ դիտել կու տայ թէ վախի յուզմունքը սովորական է մարդկային մտքին. անձնապահպանութեան բնազդին հարկաւոր հետեւանքներէն մէկն է այն: Բնական կամ բնախօսական վիճակի մէջ մարդս կը վախնայ այն բանէն միայն որ կրնայ քիչ թէ շատ ուղղակի իր գոյութեան սպառնալ. վախը անձնապահպանութեան բնազդին անհրաժեշտ և նախաչափող պայմանն է: Հասկնալի է ուրեմն թէ ջղային ընդհանուր տկարութեան բերմամբ՝ մարդուս կազմութիւնը անգիտակցօրէն զգալով իր տկարութեան և ստորադասութեան վիճակը, աւելի դիւրաւ վախնայ՝ իրեն պզտիկ մը սպառնացող կամ չսպառնացող բաներէն և փախչելով կամ անշարժ կենալով՝ ինքզինքը պաշտպանէ վտանգներու դէմ, որոնք կեանքի սովորական պայմաններուն մէջ վտանգ չեն կրնար նկատուիլ: Ջղային տկարութեան ազդեցութեամբ մարդ կերպով մը դէպի ետ, դէպ ի տղայութիւն կը դառնայ և ջղատկարին միտքը և կորովը տղու մը պէս կ'ըլլայ:

Այս կերպով կարելի է մեկնել այն չափազանց վախերը որոնց ենթակայ կ'ըլլան ջղատկարներէ շատեր, երբ հարկ կ'ըլլայ մեծ հրապարակէ մը անցնիլ, երկաթուղիով կամ նաւով ճամբորդել, երկուքը դուրս ելլել, բազմաթիւ անձերու պատկառելի անձնաւորութեան մը դիմաց ելլել, պզտիկ սենեակի մը մէջ մինակ մնալ, ևն. ևն:

Ջղատկարային վախերուն մէջ ամենէն սովորականը հրապարակ տեղերէ կամ զանազան տեղերէ վախն է: Հիւանդները հասարակաց վայր մը կամ լայն փողոց մը հասած ատեն մեծ երկիւղ և անձկութիւն կ'իմանան: Այդպիսի տեղէ մը անցած ժամանակ անանկ ահաբեկութեան զգացում մը կը պաշարէ զիրենք որ ոտքերնին ձեռքերնին կը կտրի, սոսկալի անձկութիւն մը կը զգան և իրենք ալ չեն գիտեր թէ ինչո՞ւ այդպէս կ'ըլլան: Տեղերէ վախցող կամ տեղավախ (topophobe) անուամբ կը ճանչցուին նոյնպէս անոնք՝ որ տունէն դուրս չեն կրնար ելլել կամ որոշեալ հեռաւորութենէ մը անդին՝ իրենց տունէն չեն հեռանար, եկեղեցի, թատրոն և ուրիշ տեղ երթալէ կը սոսկան և կը դողան նոյնպէս գտնուելու տեղեր ուր անախորժ տպաւորութիւններ կրած են: Պիրտ կը պատմէ թէ ջղատկար անձ մը Նիւ Եորքի Պրուքլին եռայարկ նշանաւոր կամուրջը անվախ կ'անցնէր, որովհետեւ կամուրջին խանութները և կամարները կարգ մը պատսպարաններ կ'ընծայէին իրեն. ասոր հակառակ Նիւ Եորքի ազնուապետական հինգերորդ ծառուղին մէջ չէր կրնար շրջագայիլ, որովհետեւ ծառուղին վրայ նայող հոյակապ ապարանքներուն դուռները գոց ըլլալով՝ պատսպարուելու տեղ մը չէր տեսներ:

Աւելի հետաքրքրաշարժ է բժիշկի մը պատմութիւնը որ իր տունէն մէկ մղոնէ աւելի հեռու չէր կրնար երթալ. մղոնէ մը անդին գտնուող հիւանդները երբ զինքը կանչէին, կը մերժէր անոնց հրաւէրը և զարմանքի մէջ կը թողուր զանոնք, որովհետեւ այս ջղատկար բժիշկը զօրաւոր մկանունք և քաջառողջ երեւոյթ մը ունէր: Տքթ. Պիրտ յիշեալ բժիշկը օր մը Նիւ Եորք բերել կու տայ և առաւօտ մը հետը դուրս ելլելով կը փորձէ զայն իր իջած օթեւանէն ըստ կարի հեռու տանիլ, բայց հիւանդը միշտ քովնտի փողոց մը կը մտնէ և երկայն ատեն օթեւանին շուրջը կը դառնայ այնպէս որ աղետաբեր մղոնը չանցնի: Տպագրիչ մը ո և է վիմագրատուն չէր կրնար մտնել առանց տագնապալից ճգնաժամ մը անցընելու, որովհետեւ առաջին անգամ իր վիմագրատան մէջ անախորժ յուզմունքներ զգալով հիւանդացած էր:

Սպայ մը հրապարակէ չէր կրնար անցնիլ երբ քաղաքային հագուստով դուրս ելած էր. ընդհակառակը երբ իր համազգեստը կը կրէր և սուրն ալ քովէն կախած էր, առանց վարանելու և քաջարար հրապարակէն կ'անցնէր: Զարմանալին այն է որ երբեմն այս ջղատկարները երբ ընկերոջ մը հետ կը գտնուին՝ իրենց սովորական վախերը չեն զգար և կամ հրապարակէ մը անցած ժամանակ իրենց բարեկամին թեւէն կը կթնին և վախերնին կը փարատի: Թիւնէլէ վախցողներ ալ կան որոնք երկաթուղիով պզտիկ ճանբորդութիւն մը անգամ չեն կրնար ընել եթէ գծին վրայ ներքնուղի մը գտնուի:

* * *

Բաց տեղերէ, պողոտաներէ վախցողներուն հակառակ՝ նեղ տեղերէ, պզտիկ սենեակներէ վախցողներ ալ կան. այս տեսակները սենեակի մը մէջ փակուած ժամանակ խեղդուիլ կը զգան, շունչ չեն կրնար առնել և կը կարծեն թէ պիտի ճնշուին:

Մարդոցմէ վախցող ջղատկարները (antropophobe) երկու տեսակ են. անոնք որ բազմութենէ, ամբոխէ կը վախնան և անոնք որ պարզապէս մէկու մը դիմաց գտնուած ժամանակ երկչոտութիւն մը կը զգան:

Ամբոխէ վախցողները բազմութեան մէջ գտնուած ժամանակ խեղդուք մը, սաստիկ նեղութիւն մը կը զգան և վրանին մարելիք կու գայ. անհատներէ վախցողները կը զգուշանան ո և է մէկու դիմաց գտնուելու. չեն կրնար մէկու մը նայիլ և դէմ առ դէմ խօսիլ առանց անհանգստութիւն մը զգալու. ընկերութենէ և խօսակցութենէ խոյս կու տան: Կան ջղատկարներ որ աւելի իրենց սեռէն կը վախնան, կան որ կիներէն կը վախնան (gynophobe)... և խորին կերպով համոզուած են որ անոնց հետ գլուխ ելլել կարելի չէ և իրենց այս երկիւղը «սկիզբն իմաստութեան» կը համարին: Փոքր թիւ մը կը կազմեն այս կարգի ջղատկարները և անոնց մէջ շատ խելքը գլուխը և հանճարեղ անձնաւորութիւններ կան: Տքթ. Պիրտ այրերէ վախցող՝ կին ջղատկարներ չի յիշատակեր իր գրքին մէջ:

Մինակ մնալէ վախցողները (monophobe) միշտ հետերնին մէկը ունենալու են, և քանի մը ամերիկացիներ առասպելական գումարներ վճարած են իրենց քով միշտ ընկեր մը ունենալու համար:

Փայլակէ վախցող (astrophobe) ջղատկարները կը զգան ընդհանրապէս մթնոլորտին գալուստը և փայլակ և որոտում ալ չեղած ատենը սովորաբար ընկճուած և յոգնած կը զգան ինքզինքնին փոթորիկի ժամանակ: Բայց երբ փայլակ և որոտում պատահի, ջղային սաստիկ տագնապ, անձկութիւն, դող, միանունքի ընդհանուր տկարութիւն և սոսկալի ահուդող կ'ունենան: Սենեակներուն մէջ կը փակուին, դուռ և պատուհան կը գոցեն, աչքերնին կը խփեն, գետնի տակ շտեմարաններու մէջ կ'իջնեն և ամբողջ փոթորիկին տեւած միջոցը տագնապալից վիճակ մը կ'ունենան: Այսպիսի ջղատկար մը որ գիտէր իր ահ ու սարսափին անմիտ բան մը ըլլալը, զայն կը վերագրէր մթնոլորտին ելեքտրական վիճակին որ իր վրայ տկարացուցիչ ազդեցութիւն ունէր, որովհետեւ այս անձը սովորական վիճակի մէջ շատ քաջ էր և դիւրաւ ահաբեկող մէկը չէր: Հիւանդութիւններէ վախը (pathophobie) ջղատկարութեան երեւոյթ մը կ'ըլլայ, երբ ջղատկարը ստամոքսի և սրտի խանգարումներ կ'ունենայ, բայց կը կարծէ թէ սրտի կամ ստամոքսի գործարանական ծանր հիւանդութենէ մը բռնուած է:

Բայց այն հիւանդները որ ամէն հիւանդութիւնները ունին կը կարծեն և անընդհատ մտքերնին հիւանդութիւններով պաշարուած է, անոնք ջղատկարներ չեն այլ սեւամաղձոտներուն պէս ժառանգական մտաւոր խանգարմանց ենթակայ հիւանդներ են:

Ամէն բանէ վախցողները (pantophobe) և վախնալէ վախցողները (phobophobe) նոյնպէս քիչ անգամ պարզապէս ջղատկարներ են, այլ յիմարներէ սերեալ ջղատկարներ կամ յիմարացեալներ: Հաւանական է որ դիպուածական ջղային սպառում մը այն աստիճան տղայամիտ բնաւորութեան մը յանգի, որ հիւանդները ամէն բանէ վախնան և մինչեւ իսկ վախնալէ վախնան:

Ասոնք ամէն վայրկեան և ամէն իրողութեանց համար վախի մէջ են. կը գտնուին անանկներ որ ոչ միայն իրենց համար կը վախնան այլ նաեւ իրենց ազգականներուն և պարագաներուն համար ալ կը վախնան. այսպէս՝ մայր մը չէր կրնար հանդուրժել որ իր զաւակը քովէն վայրկեան մը հեռանար. իր քովը բանտարկած կը պահէր զայն, անոր նկատմամբ ունեցած սաստիկ վախերը հանդարտեցնելու համար:

* * *

Կայ նաեւ աղտոտութեանց վախը որ հիմակ նոր վախով մը կ'ընկերանայ յաճախ, միքրոպներէ վախը (bacillophobie) և չափէն աւելի զգուշութիւններ ձեռք առնել կու տայ արգահատելի ջլատուորներուն՝ հիւանդութիւններէ փոխանցուելու վտանգներուն դէմ:

Այս աղտոտութենէ վախը ժառանգական մտային խանգարում մըն է որ ջղատկարութեան ժամանակ ալ կրնայ պատահիլ: Այս կարգի հիւանդները այս ինչ կերակուրները չեն ուտեր կամ այն ինչ ջուրերը չեն խմեր՝ աղտոտուած են ըսելով, չեն համարձակիր դպչիլ այս կամ այն անձերուն, այս կամ այն նիւթերուն՝ աղտոտ համարելով զանոնք, սոսկալով հեռու կը փախչին այն վայրերէն ուր հիւանդութեան սերմեր, վնասակար մանրէներ կ'երեւակայեն: Այս տեսակ հիւանդներն են որ օրը յիսուն, հարիւր անգամ ձեռքերնին կը լուան, գիշերը քուներնուն կ'ելլեն և հագուստներնին աղէկ մը կը թօթուեն, կը խոզանակեն, ամէն անգամ գաւաթը կը սրբեն, կը չորցնեն և այնպէս ջուր կը խմեն, անպատճառ թաշկինակով մաքրելէ վերջը աթոռի վրայ կը նստին և ուրիշ այսպիսի տարօրինակ և տեսակ տեսակ մաքրասիրութեան ախտով բռնուած են:

* * *

Ինչ ալ ըլլայ ատքովը կու գայ յիշելու նաեւ այս չափազանց վախերու և ժառանգական մտաւոր խանգարումներու կարգին մէջ՝ անբարոյականութեան վախէն բռնուած ջլախտաւոր բարոյախօսներն ալ, որոնց սովորաբար հիւանդկախ կարծիքներու շղթան երբեմն թուլնալով, բժիշկին՝ պզտիկ ոտքի վրայ շռայլած մէկ երկու ինդամիտ պարբերութիւններէն մեծապէս կը գայթակղին, անբարոյականութիւն կ'աղաղակեն և ամէն վայրկեան մեծ սրտադողի մէջ կ'ըլլան որ սանկ բժիշկ մը չ'ըլլէ՝ մանաւանդ իրենց սիրելիներուն և ազգականներուն վրայ՝ սխալ դարման կամ սխալ գործողութիւն մը կատարէ:

Անբարոյականութիւնը բարոյալից աստուծներով պախարակող այս նորանկան բարոյախօսները՝ լրավարժութեան գործնական և բաղձալի դաս մըն ալ պիտի տան անշուշտ իրենց հարազատ որդիներուն, եթէ իրենց հօր բարոյալից գլուխը գործոցը կարդացած ժամանակ (արդէն արգիլուած է անոնց անբարոյական գրուածներ կարդալը) սպուշ միամտութեամբ բացատրութիւններ պահանջեն՝ սխալ դարմանի և սխալ գործողութեան նկատմամբ:

ՏՈՔԹ. Ն. ՄԱՍԻՍ

—)(2)(—

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՓՈԼ ՊՈՒՐԺԷ

ԴԱՒԻԹ

—«Քեզի համար Քրիստոս մեռած չէ,» կ'ըսէի իրեն կատակելով:

—«Կարծեմ թէ չէ,» կը պատասխանէր, բայց գրեթէ լուրջ ձայնով մը, վասն զի, այն ժամանակ, հեթանոսական Գեղեցկութեան համար իր ունեցած պաշտամունքին մէջ՝ խօլ բարեպաշտական սարսուռ մը կար, գրեթէ կռապաշտութիւն մը: Այդ կարեւոր լրջութիւնը, իր հեթանոսութեան այդ բարեպաշտական ջերմեռանդութիւնը զինքը կ'ազնուացնէին, կեանքի վրայ ունեցած ծայրայեղ հպարտութեանը հակառակ: Այդ հպարտութիւնը շատ դիւրաւ կ'ըլլայ դաժանիկ: Բայց միթէ մարդ երբեք կրնա՞յ դաժանիկ ըլլալ, երբ կը սիրէ իր արուեստը ինչպէս Իվ կը սիրէր իր արուեստը, կաղապարման ուժասպառ աշխատութեանը համար վեց ժամ շարունակ թեքելով յղկելով, հոգին տալով կատարելութեան համար, և յաջողութեան բոլոր արբեցողութիւնները ճանչնալէ վերջը՝ յաջողութեան առջեւ անտարբեր անկարեկիր: Այս՝ ամենահազուագիւտ դիւցազնութիւնն է զոր կրնայ ունենալ արուեստագէտ մը: Այդ վեհ ազնուութիւնը այնչափ բնական էր իրեն համար որչափ իր լուրթ բիբերը Արաբացիի ցորենագոյն դէմքին վրայ, իր թուխ մազերը, իր գանգրահեր կարճ մօրուքը, և այն ազնուապետական դիմագիծները որ Լուվրի հաշակաւոր կենդանագրին, Ջէնթըլմէն մարդուն մէկ արդի եղբայրը կ'ընէին զինքը: Երբեմն, այն պերճ անձնահաճութեամբ, զոր բնազդմամբ կ'ունենան այն արուեստագէտները որ իրենց իսկ անձին վրայ նկարելի տիպար մը կը տեսնեն, կ'ըսէր. «Ա՜հ, Դիցիանօ զիս ճանչցած ըլլալու էր․․․:»

Եւ այս այնչափ ճշմարիտ էր որ մարդուն ժպտիլը չէր գար:

Ա.

Չորս տարի առաջ, այս երջանիկ մարդը գերագոյն երջանկութիւն մը ունեցաւ: Կինը յղի եղաւ: Ամուսնութեանը առաջին տարիները, շատ անգամ ինծ ըսած էր թէ ուրախ էր զաւակ չունենալուն: Մայրութեան յառաջ բերելիք տձեւութիւններուն համար հոգ կ'ընէր այն հիանալի արարածին վրայ, որուն գերազանց գեղեցկութիւնը պարծանքն էր իր տանը: Այդ իր տպաւորութեանը վրայ ամենեւին չէի տարակուսեր, վասն զի կատարելապէս կը յարմարէր ու կը պատշաճէր իր միւս գաղափարներուն և իր ընդհանուր նկարագրին: Նմանապէս անկեղծ եղաւ իր խոստովանած և միամիտ ուրախութիւնը զոր զգաց, երբ հայր ըլլալու ակնկալութիւնը ծագեցաւ իր սրտին մէջ: Ինք իսկ հասկցուց ինծի, այդ առերեւոյթ փոփոխութեան պատճառը նամակով մը որուն մէկ հատուածը հոս օրինակել բաւական պիտի համարիմ, առանց ուրիշ որ և է կերպով մեկնութիւն տալու անոր վրայ, բայց միայն անոր թուականը ստորագծելով: Այդ նամակը երկար վերլուծութիւններէ աւելի կատարեալ կերպով պիտի բացատրէ անշուշտ սխալ դարու մէջ ծնած այդ մարդուն հոգեկան արտաղութիւններն ու տարօրինակութիւնները: Անիկա Մաւրիտ Լուտովիքի մը կամ Լօռան տը Մէտիչիի մը ապարանքը ծնած ըլլալու էր: Այս խոստովանութիւնը պիտի կարելի ընէ նաեւ չափել վերջին խորութիւնը՝ զոր յաւիտենականն Նեմեսիս պիտի դնէր կարեւոր յուսով փքոյսուայ այդ սրտին վրայ: Վերջապէս աւելի դիւրըմբռնելի պիտի ընէ մխիթարութեան այն նորօրինակ միջոցը, որով մեր բարեկամը փորձեց սփոփել ամենացաւագին փորձութիւն մը: Ահա կ'օրինակեմ իր իսկ խօսքերը:

—

Կը գրէր ինծ. «Ահա կը խոստովանիմ քեզ զգացում մը զոր շատ դուզնաքեայ պիտի գտնես, և սակայն այնպէս չէ: Չեմ կրնար հանդուրժել ծերանալս տեսնելու, ոչ ալ կնոջս ծերանալը: Ան այնչափ գեղեցիկ էր և է տակաւին, որ այդ գեղեցկութեան թարշամելուն միակ գաղափարը նոյն վիշտը կու տայ ինծ զոր Լուվրի մէջ, քու ներկայութեանդ, զգացի, երբ Աթենասոնի թափորին գտնուած Պրիսիլէի սրահը այցելեցինք: Նոյն իսկ ես, գիտես թէ պատանեկան հասակէս սկսելով՝ որչափ պաշտեցի մարմինս, ինչպէս հետամուտ եղայ ամէն տեսակ մարմնամարզներու, որչափ ժուժկալ, մաքրաբարոյ, կանոնաւոր կեանք վարեցի ինքզինքս ընելու համար այն բանը զոր փողոցէն անցնողները կ'ըսեն, [illegible]: Այս հպարտութեանս վրայ խնդալեզ չեմ վախնար: Ամէնքս ալ հաստարա՞գօրէն պարծենալով ջանքեր կ'ընենք մեր ուղեղային կորովը զարգացնելու և պահպանելու համար: Ինչո՞ւ համար չպարծենամ ֆիզիքական կորովս պահպանելու համար ըրած ջանքերուս վրայ: Բայց ժամանակին դէմ ի՞նչ դարման կրնանք գտնել: Երեսուն ու հինգ տարեկան հասակիս մէջ արդէն, չունիմ առաջուան բարեձեւ կորութիւնս, մէջքի այն դիւրաթեք, ձիգ, աստուածային գիծը զոր այնչափ յանդգնօրէն նկարած են հնգեւտասաներորդ դարու մէկ քանի նկարիչները: Կը յիշես անշուշտ Մօնթ Օլիվէի Սինեօրէլլիները և Լորէնցօ տէ Բիէռուզի ֆլօրենցօները․․․: Տասը տարիէն, Լօռ ու ես մեր առաջուան եղածին խաթարեալ մէկ պատկերը միայն պիտի ըլլանք: Արդ, ահա ճշմարիտ պատճառը որուն համար հայր ըլլալու այնչափ ախորժակ ունիմ հիմա՝ որչափ երկիւղ կը ներշնչէր ինծ երբեմն այդ ակնկալութիւնը: Այդ ծնելիք մանկան մէջ, այո՛, պիտի վերստին ապրինք, պիտի երիտասարդանանք, պիտի գեղեւէնք, լաւ հասկցիր ըսածս, ոչ միայն մեր արիւնին, մեր մտածման, մեր սրտին մէկ մասը, այլ մեր կերպարանքը, այն չես գիտեր ինչ խորհրդաւոր բանը որ, մարդուն մէջ, իրմէ աւելի բան մըն է, որովհետեւ սեռն է այն, այն սեռը որուն մէկ վաղանցուկ վայրկեանն է միայն մեր դիւրաշունչ անձը: Երբ հայելիին մէջ ինքզինքս կը նայիմ, կը տեսնեմ հայրս մօրմէս նրբացած ազնուացած: Որդիս,—վասն զի, կը զգամ, որդի մը պիտի ըլլայ ունենալիքս,—իսկ և իսկ ինծ պիտի նմանի՝ կնոջմէս նրբացած ազնուացած: Կ'ուզեմ որ այդ որդիս ա՛լ աւելի գերագոյն բան մը ըլլայ: Կ'ուզեմ որ ամէն ժամանակներու բոլոր մեծ արուեստագէտները այդ կենդանի հրաշակերտին մասնակցաբար աշխատակցած ըլլան: Այն օրէն ի վեր որ գիտեմ թէ մանուկ սկսած է ըլլալ, չես կրնար երեւակայել թէ ինչ զգուշութիւններ ձեռք կ'առնեմ որպէս զի մայրը գեղեցկութեան տպաւորութիւններ միայն ունենայ իր բոլորտիքը: Տասը ժամ իրարու վրայ աշխատանոցս կ'անցընէ, ուր քու գիտցած արձաններուդ քով վաղեմի արուեստին ամենէն գեղեցիկ կաղապարումները շարած եմ: Ոլիմպիայի Հերմէսը, Փիդիասի Հեծեալները:

(Շարունակելի) Թարգմ.
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԵԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՓԻԼԻՓՓԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ

Վիէննայէն կը հեռագրեն որ բոլորովին սուտ են այն զրոյցները թէ Սպանիա Ֆրանսայի պիտի ծախէ այդ կղզիները, և թէ Ֆրանսա պէտք ունի զանոնք գնելու։ Կ'ըսուի թէ այդ կղզիներուն բաղդը տակաւին որոշուած չէ և չպիտի որոշուի, մինչեւ որ երկրորդ նաւամարտ մըն ալ տեղի չունենայ։

—Ամերիկա տակաւին 15 փոխադրանաւի և 6 ածխաբարձ նաւերու պէտք ունի իր Փիլիփպեան արշաւախմբին համար։ Այսչափ նաւեր գտնելու համար է որ կառավարութիւնը դժուարութիւն կը քաշէ։ Կ'ըսուի թէ առայժմ Վաշինկթընի կառավարութիւնը գնած է Խաղաղական Ովկիանոսին վրայ բանող ամենէն աղէկ ածխաբարձը, որ կը կոչուի Բրո—տո—։ Այս նաւը Մոնրէ լրատուրին պիտի ընկերանայ չորս հազար հօծը հարիւր թոնօ ածուխով։ Մոնրէ մէկ երկու օրէն պատրաստ պիտի ըլլայ։

—Բայց այս կղզիներէն եկած վերջին լուրերը իրարու հակառակ են. Տուէյ կը հեռագրէ թէ ապստամբները իրեն հետ են. մինչդեռ Մատրիտի մէջ կը կարծուի թէ նոյն իսկ Ակուինալտօ ապստամբապետը սպանիացիներուն կողմը անցած է։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նիւ-Եորք Հէրըլտ Հոնկ-Քոնկէն հեռագիր մը կը հրատարակէ թէ չինծու է ա'յն լուրը՝ որուն համեմատ իբր թէ ծովակալ Տուէյի և Մանիլայի գերմանական հիւպատոսին յարաբերութիւնները աւրուած են։

ՄԱՆԻԼԱՅԻ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ

Համաժողովը Մայիս 27ին վերջապէս վաւերացուց այն օրինագիծը՝ որուն համեմատ պատուոյ սուր մը պիտի տրուէր Տուէյ ծովակալին եւ չքանշաններ Մանիլայի ամերիկեան նաւատորմին սպաներուն։

ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Վաշինկթընի արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հերքէ թէ եւրոպական պետութեանց կողմէ ուղղակի Մ. Նահանգաց դիտողութիւններ պիտի ըլլան պատերազմը դադրեցնելու համար։

Սպանիական մամուլը կը գանգատի Եւրոպական պետութեանց միջամտութեան համար ունեցած դժկամակութենէն։ Ընդհանուր պատերազմի մը երկիւղին կը վերագրեն գերման կայսեր ձեռնպահութիւնը, Ռուսիոյ լռութիւնը, Իտալիոյ վարանումը և Անգլիոյ սիրաբանութիւնը Ամերիկայի հետ։ Բարիզի նախարարական թերթերուն վերջին յայտարարութիւնը՝ թէ Սպանիա նիւթական օգնութիւն սպասելու չէ Եւրոպայէն՝ սաստիկ դժգոհ թողած է Սպանիան։ Սպանիոյ այս մեկուսացած դիրքին հետեւանքներէն մին է սա՛ կարծիքը թէ ուղղակի համաձայնութիւն մը Պ. Մաք Քինլի հետ ընել կարելի է։ Կը կարծուի թէ ամերիկեան նախագահը պատուաւոր հաշտութեան մը աւելի պիտի հաւանի, քան երբ օտարները գործին մէջ մտնեն, և պիտի ընդունի որ Փիլիպեան կղզիներուն գաղթային ինքնօրինութիւն մը տրուի Սպանիոյ դրօշին տակ։

Սպանիոյ արտաքին գործոց Նախարարը՝ որ անգլիական քաղաքականութեան տեղեակ մէկն է, Նախարարաց ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Պ. Կոչընի Ճիպրալթար այցելելը Սպանիոյ համար երկիւղալի բան մը չէ, և թէ սպանիական կարգ մը թերթերուն Անգլիոյ դէմ ըրած յարձակումը անիրաւ է։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մատրիտի մէջ լուր տարածուեցաւ թէ Սանթիակոյի մէջ սպանիական նաւատորմը մեծ յաղթութիւն մը տարած էր Ամերիկացիներուն վրայ։ Սակայն նախարարները կը հաւաստեն թէ այս լուրը հաստատող ապացոյց մը չի կայ։ Մամուլը բանի մը հաւատալ չուզեր։ Քանի մը օրագիրներ կը հարցնեն թէ Սպանիացիք ամերիկեան ո՞ր նաւախմբին հետ կռուած են, Սէմփսընի՞ն թէ Շլիին դէմ։

—Պահեստի նաւատորմը մայիս 29ին Քատիքսէն մեկնեցաւ։ Կ'ըսուի թէ ծովուն բացերը գնաց թնդանօթի փորձեր կատարելու համար։ Ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ անծանօթ տեղ մը գնաց։ Պ. Սակաստա տեսակցութեան մը միջոցին ըսաւ թէ առջին կարծիքը ճիշդ է, և թէ ռազմափորձերէն վերջ, նաւախումբը Քատիքս պիտի վերադառնայ։

—Ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը կը շարունակուի խորհրդարանին մէջ։ Կը կարծուի թէ Պ. Սակաստա պիտի յաջողի գոնէ ժամանակ մը նախարարական ճգնաժամը յետաձգել։

—Սպանիական Քորթէզին մէջ Բորթօ-Րիքօյի երեսփոխանը կառավարութեան հարցուց թէ Քուպայէն և Բորթօ-Րիքոյէն ի՞նչ լուրեր կան. գաղթային նախարարը պատասխանեց թէ գործերը հոն աղէկ կ'երթան, ինչպէս նաեւ Փիլիպեան կղզիներուն մէջ։

Բոլոր բանտարկեալներուն և աքսորեալներուն ընդհանուր ներում շնորհուելու խօսք մը կայ։ Քննութիւններ կը կատարուին։

ՔՈՒՊԱ

Պարսելոնայէն եկող սպանիական մեծ առագաստանաւ մը պաշարման գիծը կըտրելով յաջողեցաւ Նուէվիթասի նաւահանգիստը մտնել։

ՕԴԱՊԱՐԻԿԸ

Վաշինկթընի կառավարութիւնը Շլի հրամանատարին պիտի ղրկէ Մալէ օդանաւորդին օդապարիկները, որոնց վրայ խօսեցանք անցեալ օր։ Սանթիակօն պաշարող ամերիկեան մարտանաւերուն կամուրջներուն վրայ հաստատուելով, այդ օդապարիկները պիտի զննեն թէ իրօք Սերվերա այդ նաւահանգիստը կը գտնուի թէ մեկնած է։ (Հիմա հաստատուած է թէ հոն է և նոյն իսկ կռուեր է Ամերիկացիներուն դէմ, ինչպէս կ'ըսէ հեռագիրը։)

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վիեննայի սպանիական դեսպան Հոյոս մարքիզ, որ ի մօտոյ պիտի հրաժարի իր պաշտօնէն, Բարիզ անցնելով պիտի բանակցի Բարիզի սպանիական դեսպան Պ. Լէօն ի Քասթիլլոյի հետ։ Հոյոս մարքիզ երկար ատենէ ի վեր տեսակցած չէ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսեր հետ։

ԿԼԱՏՍԹԸՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Շար. և վերջ

Ուէսթմինսթըր Ապբէյ.— Այս հին յիշատակարանին զարդարանքը որքան պարզ այնքան գեղեցիկ էր, ինչպէս կ'ըսէինք երէկ։ Նախզգուշութիւններ ձեռք առնուած էին ահագին բազմութիւնը կանոնաւորապէս ներս առնելու համար։ Հանգուցեալին վերջին կամքը, զոր իր զաւակը Հէրպըրթ Կլատսթըն հաղորդած էր Լորտ Սոլզպըրիի, յարգելու համար, ամենապարզ ասուեղէններ ընտրուած էին պատերը կամ սիւները ծածկելու։ Սեւ պաստառէ խոշոր ու հանդիսաւոր ամփոփում մը առանց անկուածի, առանց ասղնագործի, անտեսանելի սիւներու վրայ հաստատուած՝ կը կախուէր մահարձանին վրայ։ Պատերն ալ համակուած էին միեւնոյն սեւ պաստառէն, այնպէս որ տաճարը անձուկ գերեզման մը կը թուէր՝ բոլորովին ծածկուած եղերական վարագոյրներով, որոնց վրայ սպակեւոր միեւնոյն ցանցնուած լոյսը փրփրալոյսի նշոյլ մըն էր միայն աղօտ՝ որ կը սրսկուէր շէնքին զանազան առաղձներուն և ճարտարապետութեանց վրայ կախուած խեթեւ ու բարակ շղարշներէն, որոնց բուն լուսաւորութիւնը և միակ պայծառութիւնը առաջ կուգային Ս. Ստեփաննոսի սրահին կից սանդուղին վերեւ ճաճանչող մեծ ապակեփեղկին ծիրաններէն, ոսկիներէն, մեղեսիկներէն, լապալիօններէն և զմրուխտներէն։ Պարզ և մեծափառ, սպանիական մայր եկեղեցիներուն ներքին կողմերուն պէս, ամէնքն ալ մերկ ու անզարդ, ուր ահագին և սեւ խաչ մը, ա'յն ալ մերկ և անզարդ, եկեղեցւոյ բակին գետնափոր գերեզմանէն դուրս ցցուելով, գլուխն ու բիրտ բազուկները կը տնկէ կիսատուեալի մը մէջէն մինչեւ գմբէթը։ Աջակողմի պատին երկայնքը իրարու յաջորդող թագաւորներուն և թագուհիներուն արձանները քօղարկուած չէին։ Հոն էին անոնք մարմարինէ ուրուականներու պէս, կարծես մեծանուն Անգլիացիին ազգային յուղարկաւորութեան միջոցին ներկայացնելու համար երկու ցեղ թագաւորներ և չորս դարերու պատմութիւն մը։ Վեհաշուք բանաստեղծութիւն մըն էր իրաւցնէ, խորապէս յուզիչ և թելադրող։ Վերջապէս արարողութեան հսկող Նորֆոլքի դուքսը և պալատին ճարտարապետը յաջողած էին Կլատսթընի ուզած պարզութիւնը հաշտեցնել բրիտանական ազգին յարգանքին հանդիսաւոր մեծութեանը հետ։

Հաուս օֆ Բարլիամընթ.— Բազմութիւնը կը մնէր քառակուսի բակին վրայ բացուող հիւսիսային գաւթէն, որուն արեւմտեան կողմը գոցուած էր երեսփոխանական ժողովին շէնքէն։ Ոստիկանութիւնը դուրսը բարեկարգութիւնը կը պահպանէր, իսկ ներսը պատերուն շուրջը կարգաւ շարուած էին բարապաններ։ Հիանալի էր կարգապահութիւնը հակառակ ա'յն անհաւատալի բազմութեան որ առաւօտեան ժամը չորսէն սկսեալ կը վխտար Ուէսթմինսթըրի պալատին շրջակաները, և բարեկարգութիւնը վարկեան մը չվրդովեցաւ ո և է կէտի մը վրայ։ Շաբաթ առտու արշալոյսին Խորհրդարանին փողոցը արտասովոր ոգեւորութիւն մը կը ներկայացնէր։ Երբեք այսքան խիտ խուժան մը խռնուած չէր այս կէտին վրայ 1897ի յոբելեանէն ի վեր։ Բայց նոյն իսկ այդ թուականին հասարակաց ճամբան ազատ պահուած էր արքայական թափորին անցքին համար։ Այս անգամ ամէն բան իրար անցած էր, և Լոնտոնի ժողովուրդը՝ որ սովորաբար կը յարգէ հասարակաց վերաբերեալ բաները, առանց վարանելու կ'անցնի ա'յն դպրոցական գետիններէն՝ ուր կը յառնեն կը կանգնին բրիտանական մեծ նախարարներուն արձանները, և ուր քիչ ատենէն պիտի բարձրանայ Կլատսթընի արձանը, թափորին անցնելիք ճամբուն մօտենալու համար, ուր վեցական ոստիկան իրարու ետեւ կեցած էին։ Ամէն մէկ վարկեան Կլատսթընի դագաղին քովէն կ'անցնէին 200է աւելի անձեր։ Հաշիւ եղած է որ այս կերպով չորս հարիւր հազար Լոնտոնցիներ ողջունած են Կլատսթընի դագաղը։

Լոնտոնի կէրպարանը — Ընդարձակածաւալ մայրաքաղաքը իրաւցնէ մեծաշուք երեւոյթ մը ունէր։ Գրեթէ բոլոր կրպակները գոցուած էին։ Այս ցոյցը մեծ կարեւորութիւն ունի. Լոնտոնի մէջ շաբաթ օրուան վարձքը կէս է, բայց աշխատութիւնը մեծ է այն օրը։ Ճաշարանները կը տեսնուին, վաճառումը կ'ըլլայ և աշխատութիւնը կը դադրի ժամը մէկին, որ մինչեւ կէս օրէն մէկ ժամ վերջ։ Արդ, այս յուղարկաւորութեան ատեն հաշիւները ուրբաթ իրիկուընէ տեսնուեցան, որպէս զի գործաւորները և պաշտօնեաները կարող ըլլան թափորին անցքին ներկայ գտնուիլ Խորհրդարանին շէնքին և արքայարանին մէջտեղ։ Մթերանոցներուն մեծ մասին վրայ սա բառերը գրուած էին. «Ազգային սուգ»։ Բայց բաղդատաբար քիչ մարդիկ պիտի կրնային տեսնել թափորը։ Խորհրդարանին փողոցը կատարեալ քառակուսի մըն է, որուն արեւմտքը կը գոցէ խորհրդարանին շէնքը, և հարաւը՝ Ուէսթմինսթըրի արքայարանը։ Հրապարակը ընդարձակ է, բայց պահապան զինուորները բռնած էին մեծ մասը, և արքայարանէն մինչեւ գերեզման հազիւ երկու հարիւր մեթր է ճամբան։ Այդ կողմէն մասնաւոր տուները քիչ են թուով և արքայարանին դուռներէն շատ հեռի։ Հետեւաբար եթէ փողոցին մէջ իրարու վրայ դիզուող մարդոց վրայ աւելցնենք պատուհաններէն ծռող կամ տանիքներուն վրայ թառող հետաքրքիրները, զինուորական ցանկին ետեւը կեցող բազմութիւնը առ առաւելն 15-18 հազար հանդիսատեսներ կ'ունենանք։ Ժամը տասնուկէսին արքայարանին զանգակատանը մահերգանքը սկսաւ հնչեցնել, «Դժխեմ մահուն թմբըլուն ծիծաղը» և ժամը տասը ջիւսուն անցած թափորին գլուխը Ուէսթմինսթըրէն դուրս ելաւ պալատին բակին վրայ նայող մեծ դուռնէն, ուր վաթսուն փողահար զինուորներ հնչեցուցին քայլերգ մը։ Խորին լռութիւն մը կը սաւառնէր ամբոխին վրայ, որ կը յիշեցնէր Տակիտոսի անխոյն վէպը. բոլոր գլուխները բացուեցան։

Կըրօնական արարողութիւնը.— Ժամէն աւելի տեւեց։ Օրհնութենէն վերջ, դագաղը գետնափորին մէջ իջեցուցին։ Թաղումը պիտի կատարուէր երկուշաբթի առաւօտ, առանց տարբեր արարողութեան, և միայն ընտանիքը ներկայ պիտի ըլլայ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Բրիտանական կառավարութիւնը երկու պետութեանց միջեւ առաջ եկած մերձեցումէն օգուտ կը քաղէ, վերսկսելու համար առեւտրական դաշնագրութեանց բանակցութիւնները, որ մինչեւ հիմա յաջողած չէին։ Անցեալ չորեքշաբթի օր Վաշինկթընի անգլիական դեսպան Սըր Ճուլիէն Բոնսֆոթ և Քանատայի ծովային գործոց նախարար Սըր Լուի Տաւիէզ առաջին բանակցութիւն մը ունեցան ամերիկեան նախարարին հետ կարգադրելու համար բոլոր այն խնդիրները, որոնք առկախ մնացած են Քանատայի և Մ. Նահանգաց միջեւ։ Անգլիական Անդիլեանց և Ամերիկայի միջեւ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար ևս բանակցութիւններ սկսուած են։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.—Պելճիոյ Լէօբոլտ թագաւորը անձամբ հեռագրեց Լի-Հունկ-Չանկի, խնդրելու համար որ ուժ տայ ռուսօ-ֆրանքօ պելճ սէնտիքայի մը առաջարկութեան, Բէքինէն Հանքով երկաթուղիին գիծը աւարտելու համար։ Թագաւորը Բէքին ղրկեց Ուրսէլ կոմսը իբրեւ մասնաւոր պատուիրակ, բանակցութեանց ներկայ գտնուելու համար։ Քունկ իշխանին առողջութիւնը հետզհետէ կը բարւոքի։ Այս այն իշխանն է, որուն մահը ծանուցուեցաւ և որուն կենսագրութիւնն անգամ ըրինք, եւրոպական թերթերէն առնելով։

ՌՈՒՍԻԱ.—Ռուսական կամաւոր յածաւորակներու նաւատորմիղին վրայ 1899 և 1900 տարիներուն մէջ պիտի աւելնան տասը նոր նաւեր, որոնք կ'երեւայ թէ միմիայն Ծայրագոյն Արեւելքի հաղորդակցութեանց համար պիտի գործածուին։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը արգիլեց Ս. Բէթըրսպուրկի օրագրին հրապարակաւ ծախուիլը։ Այս օրագիրը, զոր կը վարէր Ուխթոմսքի իշխանը, Թուլայի կառավարչին մէկ վարչային թերութիւնը հրապարակ հանած էր։ Նախարարին այս որոշումը Ռուսիոյ մէջ մեծ ուշադրութիւն հրաւիրած է։ Ուխթոմսքի իշխան Նիքոլա Բ.ին ընկերացած էր այն երկարատեւ ճամբորդութեան միջոցին, զոր այս վերջինը ըրաւ Եւրոպայի և Արեւելքի մէջ, երբ դեռ Զարեվիչ էր։ Իր թերթը առաջին աստիճանի կէս պաշտօնական օրկան մը նկատուած էր։ Թէև ստոյգ է որ ներքին, մանաւանդ վարչային խնդիրներու մէջ Ուխթոմսքի իշխան բոլորովին անկախ և քննադատական դիրք մը բռնած էր։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Այս միջոցիս Ս. Բէթըրսպուրկի մէջ ի յիշատակ Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի այցելութեան, հեծելանուորդներու ֆրանքօ-ռուս ընկերակցութիւն մը կը կազմակերպուի, որ միեւնոյն ատեն բարեգործական ընկերութիւն մը պիտի ըլլայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմս մայիս 26ին աւստրիական պատուիրակութեանց ժողովը փակելով, յանուն կայսեր շնորհակալութիւն յայտնեց պատուիրակներուն հայրենասիրական անձնուիրութեան համար։ Պատուիրակները ժողովասրահէն բաժնուած ատեն գոչեցին. «Կեցցէ կայսրը»։

Հունգարական պատուիրակութիւնը տակաւին իր աշխատութիւնը աւարտած չէ։

—Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը Բէշթայէն Վիէննա վերադառնալով՝ հաստատուեցաւ Շէօնպրուննի ամառնային պալատին մէջ։ Կայսրը ժամանակ մը հոն պիտի անցնէ, երբ կայսրուհին վերադառնայ։

ԴՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Տակաւին մոռցուած չէ Բրիօսքիի շահատակութեանց քննութիւնը։ Պոլոնեի ամբաստանիչ ատեանը պատմական դատարանին յանձնեց Միլանօ սեղանաւորը և ուրիշ տասնըհինգ ամբաստանեալներ, որոնց մէջ կը գտնուին Տիկին Լինա Բրիոսքի և նախկին երեսփոխան Բավալիանի, որ Նափոլիի Դրամատունէն դրամ շորթած էին։ Ամբաստանութեան համար տասնըերեք պատճառներ թուարկուած են պաշտօնագրին մէջ։

—Միլանի զինուորական հրամանատար զօրավար Պօվա և Ֆլորենտիոյ հրամանատար զօրավար Հէօյէ ծերակոյտի անդամ անուանուեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ.—Անգլիոյ առեւտրական բոլոր սենեակներուն Ընկերակցութիւնը յունիս 14ին Լորտ Սոլզպըրիի պիտի ներկայացնէ շրջաբերական մը, Չինաստանի մէջ Ռուսիոյ և միւս եւրոպական պետութեանց բռնած դիրքին վրայ։ Այդ շրջաբերականը պիտի պարզէ.

1. Թէ Չինաստանի մէջ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, և Գերմանիոյ հողային ստացումները վնասակար են Անգլիոյ առեւտրական շահերուն, քանի որ անոնք իրենց բոլոր այդ գաղթականութեանց եւ կալուածներուն մէջ ալ գնելիք մաքսատուրքեր կը հաստատեն.

2. Թէ ընկերակցութիւնը գոհութեամբ կը տեսնէ որ չինական կառավարութիւնը Եանկ-Չէ-Քեանկի հովտին մէջ ո և է օտար ոտնձգութեան չպիտի հաւանի, և կը յուսացուի որ բրիտանական կառավարութիւնը այս կէտին վրայ պիտի պաշտպանէ Չինաստանը.

3. Թէ քանի որ վերը յիշատակուած բոլոր տէրութիւնները Չինաստանէն երկաթուղիներու առանձնաշնորհումներ ստացած են, Անգլիա պարտաւոր է նմանօրինակ առանձնաշնորհում մը ձեռք ձգել, բրիտանական Պիրմանիան Եանկ-Չէ-Քեանկի վերին հովտին հետ կապելու համար։

—Ճաբոնցիներուն կողմէ Վայ-Հայ Վայի պարպուելուն և Անգլիացւոց հոն մտնելուն առթիւ՝ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հեռագրուին Շանկայէն.

«Ճաբոնցիները անցեալ շաբաթ օր Վայ Հայ-Վայը պարպեցին։ Օր մը առաջ այդ նաւահանգիստը եկող քանի չափ չինացի պաշտօնակալներ քաղաքին տիրացան։ Չին նահանգապետը շաբաթ օր հասաւ և ճաբոնցիք զինուորական պատիւներ ըրին անոր որ մի միայն բարեւ մը տուաւ և «շնորհակալ եմ» ըսաւ։ Ճաբոնցի զօրավարը՝ որ չինարէն չէր գիտեր, ինքն ալ խոժոռ դէմքով մը բարեւեց և նահանգապետը տարաւ ընդհանուր բանակատեղին, ուր ամրոցներուն յատակագիծները իրեն յանձնուեցան։ Հոն ալ ո և է խօսք չփոխանակուեցաւ։ Ետքը Ճաբոնցիք՝ դարձեալ առանց խօսելու իրենց նաւը նստան և մեկնեցան։ Անգլիական Նարսիսուս յածաւորակը ճաբոնական մարտանաւը ողջունելէ յետոյ քառասուն ու մէկ նաւաստի հանեց ցամաքը որ ուղղակի ընդհանուր բանակատեղին գացին։ Այս միջոցին չինացիք կը քաշուէին։ Ամրոցները լաւ վիճակի մէջ կը գտնուին, բայց ճաբոնցիները բոլոր թնդանօթները իրենց հետ տարած են։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՊԱՏԱՀԱԾ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆԸ. — Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրուի Նիւ-Եորք Հէրըլտի. Անցեալ չորեքշաբթի ամբոխը թալլեց և կրակեց Թունկ-Չէույի ամերիկեան միսիոնարներուն տունը Ու Չէուֆույի մօտ։ Կը կարծուի թէ միսիոնարութեան պետ Պ. Կլտըր եւ միւս անդամները կրցած են փախչելով ազատիլ։ Մ. Նահանգաց Քանթոնի հիւպատոս Պ. Էտուըրտ Պըտլը պահանջեց փոխարքայէն որ զօրք ղրկէ միսիոնարները պաշտպանելու համար։ Ու-Չէուֆու հարաւային Չինաստանի մէջ վաճառաշահ քաղաք մըն է, Քուանկ Թունկ և Քուանկ Սի գաւառներուն սահմանագլխին մօտ։

ՆԻԿԵՐԻ ՀՈՎԻՏԸ.—Մայիս 3 թուով կը հեռագրուի Լագոսէն. «Բիսիի մէջ հաստատուած ֆրանսական պահնորդներուն բռնած յուռի ընթացքին հետեւանքով՝ բընիկները ապստամբեցան և քաղաքէն դուրս վանտեցին վեց հոգին, որ սպայի մը հետ, այդ քաղաքին ֆրանսական պահնորդները կը կազմէին։ Մօտերը գտնուած բրիտանական զօրքերը իմանալով որ Ֆրանսացիք Բիսիէն դուրս ելած են, այդ քաղաքը մտնելով անգլիական դրօշը պարզեցին և բնակիչները մեծապէս գոհ եղան։ Ֆրանսացիք անզգուշացող կողմէ քաղաքին գրաւման դէմ բողոքել և պահանջել վերջը որ դուրս ելլեն, գացին քաղաքին մօտ տեղ մը հաստատուեցան և ֆրանսական դրօշը պարզեցին։

Բիսի՝ Եորուպաներու երկրին մէկ քաղաքն է, այդ երկրին անուանական թագաւորին իրաւասութեան տակ։ Կը գտնուի Լակոսի թեւարկութեան, հետեւաբար բրիտանական ազդեցութեան սահմանին մէջ»։

Անգլիական աղբիւրէ առնուած այս տեղեկութեան հաւատք չեն ընծայեր ֆրանսական թերթերը։

Թան կ'ըսէ թէ անգլիացիք այս տեսակ ուրիշ սուտեր ալ չինած են։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ.—Մայիս 29ին Լիզպոնէն կը հեռագրուի թէ Անգլիա կը փափաքի համաձայնութիւն մը գոյացնել Փորթուկալի հետ, Փորթուկէզ հողին վրայ զօրք հանելու իրաւունք ունենալու համար։

Պ. ՉԷՄՊԸՐԼԷՅՆ ԵՒ ԼՈՐՏ ՍՈԼԶՊԸՐԻ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն Նովոյէ Վրէմիայի. Անգլիոյ նախարարապետ Լորտ Սոլզպըրի Լոնտոնի ռուս դեսպանին հետ ունեցած մէկ տեսակցութեան միջոցին յայտարարեց թէ շատ կը ցաւի Պ. Չէմպըրլէյնի արտասանած ճառին վրայ. դիտել տուաւ թէ բրիտանական դահլիճին արտաքին քաղաքականութիւնը արտաքին գործոց նախարարին բանակցութեանց մէջ միայն կը յայտնուի։ Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ այս յայտարարութիւնը վախճան մը կուտայ. գաղթային նախարարին խօսքերէն առաջ եկած միջադէպին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՕՏԱՐ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂՆԵՐԸ.—Սըր Չարլզ Տիլքի առաջարկութեան վրայ Անգլիոյ խորհրդարանին դիւանը տետրակ մը պատրաստեց՝ որ ցոյց կուտայ մեծ Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Գերմանիոյ, Միացեալ Նահանգաց, Իտալիոյ և Ճաբոնի նաւատորմիղներուն զուգակշիռը։ Անգլիա յանձնարարած է 52 մարտանաւ, որը շինուելիք և երբեք հրամայուած ընդամէնը 64։ Զրահաւոր 18. չորսը շինուելու վրայ են, չորսն ալ հրամայուած. ընդամէնը 24։ Յանձնարարուած են 95 պաշտպանուած յածաւորակներ, 24 շինուելու վրայ են — ընդամէնը 119։ 16 անպաշտպան յածաւորակներ։ 15 զրահաւոր եզերապահներ, 3 մասնաւոր նաւեր, 35 թորպիլանաւեր, 50 թորպիլահածներ, շինուելիք 46 թորպիլահալածներ, 3 առաջին կարգի թորպիլանաւեր — ընդամէնը 377 նաւերու մեծ ամբողջ մը։

Ֆրանսական նաւատորմիղը կը բովանդակէ 27 յանձնարարուած. ութը շինուելու վրայ. 9 զրահաւոր յածաւորակ. շինուելիք 10 զրահաւոր յածաւորակ. 30 պաշտպանուած յածաւորակ. 10 շինուելիք պաշտպանուած յածաւորակ. 16 անպաշտպան։ 14 զրահաւոր եզերապահ. 1 մասնաւոր նաւ. 13 թորպիլանաւ. շինուելիք՝ 2 թորպիլանաւ. շինուելիք 8 թորպիլահալած—ընդամէնը 148ի մեծ ամբողջ մը։

Ռուսական նաւատորմը կը բաղկանայ հետեւեալ մարտանաւերէն. 12 յանձնարարուած, 6 շինուելիք, 4 այս տարի պիտի սկսին. 10 զրահաւոր յածաւորակ, 1 շինուելիք. 3 պաշտպանուած յածաւորակ, 3 շինուելիք, 2 այս տարի պիտի սկսին. 3 անպաշտպան յածաւորակ. 15 զրահաւոր եզերապահ. 1 շինուելիք, 5 մասնաւոր նաւեր, 1 շինուելիք, 17 թորփիլանաւ, 1 թորպիլահալած, 28 շինուելիք — ընդամէնը 112։

Գերմանական նաւատորմը կը բաղկանայ հետեւեալ նաւերէն. 17 մարտանաւ. 3 զրահաւոր յածաւորակ, 7 պաշտպանուած յածաւորակ, 21 անպաշտպան յածաւորակ, 11 զրահաւոր եզերապահ. 1 մասնաւոր նաւ. 113 փոքրիկ թորպիլանաւ. 9 շինուելիք թորպիլանաւ։ Գերմանիա պիտի շինէ 5 մարտանաւ, 2 զրահաւոր յածաւորակ, 8 պաշտպանուած յածաւորակ։

Իտալական նաւատորմը. 15 մարտանաւ. 3 զրահաւոր յածաւորակ. 15 պաշտպանուած յածաւորակ, 2 մասնաւոր նաւեր. 15 թորպիլանաւ։

Ճաբոնական նաւատորմը. 3 մարտանաւ, 1 զրահաւոր յածաւորակ. 10 պաշտպանուած յածաւորակ. 8 անպաշտպան յածաւորակ. 3 եզերապահ. 1 թորպիլանաւ. 44 փոքրիկ թորպիլանաւ —ընդամէնը 60։ Ճաբոն շինելու վրայ է 3 մարտանաւ. 6 պաշտպանուած յածաւորակ. 1 անպաշտպան յածաւորակ. 6 զրահաւոր յածաւորակ. 8 թորպիլահալած. 12 թորպիլանաւ։

ՀԱՅՆՐԻՀ ԻՇԽԱՆ.—Պրուսիոյ Հայնրիհ իշխանը Բօրթ Արթուր հասնելով, անկէ դարձեալ Վայ-Հայ-Վայ մեկնեցաւ։

ՏԱՐԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Նիւ-Եորք Հէրըլտ Պէրլինէն հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ. կը հաստատուի թէ Անգլիացիք կը ջանան Գերմանիոյ հետ նիզակակցութիւն մը կնքել. Ափրիկէի մէջ գաղթային զիջողութիւններ ընելով անոր։ Լոնտոնի և Վաշինկթընի մէջ լրջօրէն կը զբաղին Անկլօ-Գերման-ամերիկեան նիզակակցութիւն մը հաստատելու խնդրով։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Կ. Պոլսոյ ֆրանսական Լէժէ պահականաւը Օտէսա գնաց։ Մեծ սիրով ընդունուեցաւ հասարակութենէն և քաղաքին իշխանութիւններէն։ Ֆրանսայի հիւպատոսը հացկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ Լէժէի սպաներուն։ Ռուս սպաներն ալ հանդէս մը պիտի տան ի պատիւ Ֆրանսացի նաւազներուն։

—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթօ, առժամապէս պիտի վարէ գաղթականութեանց նախարարութեան պաշտօնը, որ Պ. Լըպօնի հրաժարելովը բաց կը մնայ։ Պ. Լըպօնի հրաժարականը ընդունուեցաւ։

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Թաղապետութեան կողմէ Հանրապետութեան նախագահին տրուած հացկերոյթին, Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ քաղաքական ճառ մը արտասանեց։ Ըսաւ թէ ֆրանքօ-ռուս նիզակակցութիւնը ամրացուց Ֆրանսայի դիրքը։ Ֆրանսա լաւ տուաւ պետութեանց իր ձայնը ի նպաստ խաղաղութեան, կամ երբ ուզեց իր շահերը և իրաւունքները պաշտպանել։ Նախագահը ցաւ յայտնեց որ Ֆրանսայի ջանքերը չկրցին արգիլել սպանօ-ամերիկեան պատերազմը։

Մաղթեց որ չեզոք պետութեանց ջանքերը խաղաղութեան յանգին։ Ֆրանսա եւրոպական համաձայնութեան մէջ իր տեղը կը պարտի ֆրանսական ռամկավարութեան քաղաքական տաղանդին, որուն կը միանայ բանակին և նաւատորմին համար ամէն զոհողութիւն ընելու քաղաքականութիւնը, արտաքին աշխարհին մէջ կայուն խաղաղութիւն մը պահպանելու համար։ Նախագահը բաժակ պարպեց բոլոր Ֆրանսացիներու միութեան և այդ քաղաքականութեան յաղթանակին համար։ (Խանդավառ ծափահարութիւններ)։

ՍՈՖԻԱ.—Նախարարապետ Տքթ. Սթոյլով այսօր Եւրոպա մեկնեցաւ Արեւելեան-Ճեպընթացով։

ՀՌՈՄ.—Զօրավար Բէլու չընդունեց արտաքին գործոց նախարարութիւնը, որ յանձնուեցաւ Պ. Քաբբէլլիի։ Պ. Րիվէրա հանրօգուտ շինութեանց նախարար անուանուեցաւ։

ԾԵՌԱԳԻՐ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 31 Մարտ.—Սէն Լուի օժանդակ յածաւորակը արեւելքի կողմը գնաց սպանիական նաւաբաժինը դիտելու համար, որ Քատիքսէն մեկնեցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ — Քատիքսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տագօ անուն նաւազ մը պայթուցիկ նիւթ մը հնարեց, որ մինչեւ հիմա հնարուածները կը գերազանցէ։ Փորձերը յաջող արդիւնքներ տուին։

—Քուպայէն կը հեռագրեն թէ սպանիացիները դիմադրեցին ամերիկացիներուն որ փորձեցին ռմբակոծել Պօրտէնաւը։

—Խորհրդարանը ընդունեց այսօր արծաթի արտածութեան արգիլումը։

ՄԱՆԻԼԱ.—Տուէյ ծովակալը խոստացաւ չռմբակոծել Մանիլան պայմանաւ որ սպանիացիները չշարունակեն ամրացնել քաղաքը։ Սպանիացիները ընդունեցին այդ պայմանը։

ՔԻ-ՈՒԷՍԹ.—Թամբայէն մեկնող 400 Քուպացիներ յաջողեցան Քուպա ելլել շատ մը պաշարով և զէնքով։

ԲԱՐԻԶ.—Վաշինկթընէ առնուած հեռագիր մը նայելով Սանթիակոյի ապստամբները իմացուցին Շլի ծովակալին թէ Սերվերա ծովակալը Քատիքսի նաւատորմին կը սպասէ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՍԱՆԹԻԱԿՈՅԻ ԱՌՋԵՒ ՆԱՒԱՄԱՐՏ

ՄԱՏՐԻՏ 1 յունիս.— Շլի հրամանատար Սանթիակոյի ծովախորշը մտաւ։ Տասներկու նաւերէ բաղկացեալ նաւաբաժինը սկսաւ ռմբակոծել Սանթիակոյի ամրոցները և Սերվերա ծովակալին նաւերը։ Թէեւ ճակատամարտը քանի մը ժամ տեւեց, բայց պարզ նախակռիւ մը եղաւ միայն, և կռուողներէն ոչ մէկուն օգտակար եղաւ։

Սպանիական Քրիսթոպալ Քոլոն զրահաւոր յածաւորակը և ամերիկեան Այօւա զրահաւորը քանի մը անկարեւոր վնասներ կրեցին։

ԲԱՐԻԶ. — Ամերիկեան Ֆլորիտա շոգենաւը 450 քուպացի և մեծաքանակ ռազմամթերք հանեց ցամաք։

—Սանթիակոյի առջեւ թշնամի նաւատորմերուն միջեւ ծովամարտ մը տեղի ունեցաւ. արդիւնքը յայտնի չէ։

—Վաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ 15,000 ամերիկացի զօրք Թամբայէն մեկնած են դէպ ի Սանթիակօ։ Ուրիշ զօրախումբ մըն ալ Բորթօ Րիքօ պիտի ղրկուի։

—Սպանիական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով ծովակալ Սերվերայի տորմիղը Սանթիակոյի պաշարման գիծը ճեղքել փորձեց, բայց Շլի ծովակալ ստիպեց զայն ետ քաշուիլ։

Փարիզ.—Խորհրդարանը առաջին անգամ ըլլալով գումարուեցաւ տարեց երեսփոխանին նախագահութեան տակ։ Անմիջապէս ձեռնարկուեցաւ առժամանակեայ նախագահին և երկու առժամանակեայ փոխ նախագահներու քուէարկութեան։ Խորհրդարանին մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ, վասն զի օր մը առաջ յառաջդիմական հանրապետականները որոշեցին Պ. Պրիսոնի հակառակ Պ. Տէշանէլի քուէ տալ։ Քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ, և նախագահը արդիւնքը հաղորդեց.

Պ. Տէշանէլ նախորդ դեր նախագահը վաստկեցաւ 277 քուէ։

Պ. Պրիսոն նախորդ նախագահը վաստկեցաւ 276 քուէ։ Նախագահ ընտրուած հռչակուեցաւ Պ. Տէշանէլ։

Բողոքները լսուեցան ընտրութեան վաւերականութեան դէմ։ Վերջապէս խորհրդարանը որոշեց որ վաղը (այսօր) երկրորդ քուէարկութիւն մը տեղի ունենայ։

—Նիւ Եորքի մէջ հացին գինը մեծապէս վար ինկաւ։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ դահլիճը ամբողջացաւ այսպէս. Պ. Պրանքա ստանձնեց Ելմտական նախարարութիւնը, Պ. Պոնաչի Արդարութեան նախարարութիւնը, Պ. Ֆարամոնա Հանր. Կրթութեան նախարարութիւնը։ Պ. Ֆրոլա հեռագրական և թղթատարական և Սէրէնա կամ Քինքիա երկրագործական նախարար պիտի անուանուին։ Նոր նախարարութիւնը երեսփոխանական ժողովին մէջ մեծ հակառակութեան պիտի հանդիպի։ Նախարարական նոր տագնապ մը հաւանական կը նկատուի։

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ
ԲԵՐԱ, ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 10
Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ, և կը դարմանէ մասնաւոր խնամքներէն հիւանդութիւնները տղայոց տկարութիւնները, մորթի, միզային ճանապարհաց և ծննդային գործարանաց ախտերը։
Չորեքշաբթի օրերը աղքատ հիւանդներ կ'ընդունի ձրիաբար։
Բշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաեւ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին էմ Հ. Եմիրզեան էֆ.ի դեղարանը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Վերջերս Մէրսինէն, դատուելու համար Էտիրնէ ղրկուած 19 բանտարկեալները՝ կայս. ներման արժանացած ըլլալով նախընթաց օր մայրաքաղաքս բերուեցան և առաջնորդուեցան ուղղակի ոստիկանութեան պաշտօնատունը, ուր հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարուելէ ետքը իրենց տեղերը պիտի ղրկուին։ Այս 19 բանտարկեալներէն չորսը, երեք քահանայ և մէկ սարկաւագ, երէկ իրիկուն Պատրիարքարան ղրկուեցան։

—Քաղ. Ժողովը իր վերջին նստին մէջ Բերայի Թաղ. Խորհրդին հրաժարեալ անդամներուն հրաժարականները ընդունելով, որոշած էր վերակազմել թաղ. Խորհուրդը։

Այս անգամ ի դիւրութիւն թաղային գործերու, Թաղ. խորհրդին անդամներուն թիւը 9էն 11ի բարձրացած և Խորհուրդը հետեւեալ կերպով վերակազմուած է.

Աւետիս » Այլըճեան
Գրիգոր էֆ. Խըտըրեան
Գրիգոր » Սէլիմիէճեան
Թադէոս » Էքմէքճեան
Խնդիր » Սիմոնեան
Կարապետ » Գափամաճեան
Միքայէլ » Կիւլապեան
Յ. Պահրի » Գրիգորեան
Յակոբ » Պօչնաքեան
Տիգրան » Սառաքեան
Տիրան » Կիւմիւշկերտեան

—Երկուշաբթի օր Ս. Պատրիարք Հայրը Սերայիս գնալով Պ. Նովաքովիչի այցելութիւն տուաւ։

—Տիվրիկի Կասմայ գիւղի Թաղ. Խորհրդէն Պատրիարքարան հասած գրութիւն մը կը յայտնէ թէ երկու տարի առաջ տեղւոյն քահանան վախճանած և անկէ ի վեր ժողովուրդը հոգեւոր մխիթարութենէ բոլորովին զրկուած է. եկեղեցիին մէջ չի կայ եկեղեցական ժառեան և սպաս, վարժարանը նորոգութեան կը կարօտի, ոչ դպրոցական դասագիրք կայ, ոչ վարժապետ մը որ գոնէ հասարակ ընթերցանութիւն սորվեցնէ 90ի մօտ մանուկներու։ Տիվրիկի Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարանի միջոցաւ բարեսէր ազգայիններու օժանդակութիւնը կը հայցէ։

—Կտուցի վանահայրական փոխանորդ Տէր Յովսէփ եպիսկոպոս Թեմական ուժը գիւղերու եկեղեցական տխուր վիճակը նկարագրելէ ետքը կը յայտնէ թէ Ալիւր գիւղի ժողովուրդը եկեղեցական որ և է անօթ, զգեստ և գիրք չունի հակառակ ժողովուրդին կրօնասիրութեան և բարեպաշտութեան։ Հարիւրէն աւելի մանուկներ անուսում փողոցները կը թափառին. ոչ գիրք ունին և ոչ դպրոցական պիտոյք. վարժապետի մը ամսականը անգամ վճարելու կարող չէ տեղւոյն ժողովուրդը։ Տէր Յովսէփ եպիսկոպոս կը խնդրէ որ Պոլսոյ մէջ հանգանակութիւն մը կատարուի գիւղացիներուն այս պէտքերուն գոհացում տալու համար։

—Երզնկայի առաջն. տեղապահ Տ. Դանիէլ վարդապետ որբեր ճանբայ հանած ըլլալը հեռագրած է Պատրիարքարան։ Ս. Պատրիարքը գրեց Սամսոնի Թաղ. Խորհրդին որ որբերը երբ հոն հասնին, հարկ եղած խնամքը տանի և Լլոյտի ընկերութեան շոգենաւը դնէ, որուն հարկ եղած հրահանգները տրուած են Պատրիարքարանէ։

—Գընալը կղզիի Թաղ. Խորհուրդը խմբովին հրաժարած է։

Ս. Պատրիարքը գրեց Թաշճեան Սարգիս էֆէնտիի որ անոր հրաժարման պատճառները քննէ և յորդորէ որ շարունակէ իր պաշտօնը։

—Վաղը Խառն ժողովը պիտի գումարուի Ղալաթիոյ խորհրդարանը Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։

—Առաջիկայ շաբաթ օր Կ. Պոլիս կը հասնի Բարիզեան նշանաւոր ակնաբոյժ Տօքթէօռ տը Վէքքէռ և Բերա Բալէս կ'իջնէ։ Տօքթէօռ Վէքքէր վարպետն է ակնաբոյժ Տօքթէօռ Նաժէրեան էֆէնտիի, որ ամէն տարի քանի մը ամիս իր վարպետին քով կ'երթայ Բարիզ և Պիարից՝ անոր իբր օգնական գործակցելու և ակնաբուժական փափուկ արուեստին նորութեանց իրազեկ ըլլալու համար։ Տօքթէօռ Վէքքէռ Պոլիս կու գայ յատկապէս իր աշակերտին հարսանեկան հանդէսին ներկայ գտնուելու և անոր կնքահայրը ըլլալու։

Յառաջիկայ կիրակի 24 մայիս Ս. Երուսաղէմի Պատ. փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Սրբազան Երէցեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել յեկեղեցւոջ Թաղիս՝ Ս. Զատկի առթիւ Թաղիս երկսեռ վարժարանի գանձանակի մասնախմբի ձեռամբ կատարուած, աղքատ ուսանողաց հանդերձագնի հանգանակութեան մասնակցողներու ննջեցելոց հոգւոյն ի հանգիստ, զորս ի գիտութիւն կը ծանուցանեմք բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
Ն. ԱԶԱՐԵԱՆ — Թ. ԿԵՍԱՐԵԱՆ
Եէնի-գաբու, 21 մայիս 98.

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վարչական Յանձնաժողովս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ ի Ֆիլիպէ բնակեալ Մեծ. Աթինաք Եղբարք բարեհաճած են Հիւանդանոցիս նուիրել (1000) հազար ֆր. ի ձեռն Ազնուաշուք Թօքաթլեան Տիգրան էֆէնտիի, վասն հոգւոյ իրենաց հարազատին, ողբացեալ Նեվրուզ էֆ. Աթինաքի։

Ուստի այս առթիւ նուիրական պարտք կը համարիմք ի դիմաց Հիւանդանոցիս բազմաթիւ պատսպարելոց մեր ջերմագին շնորհակալութիւնները յայտնել առ ազնիւ նուիրատուս, որք իւրեանց սոյն բարեպաշտական նուէրովը սատարեն ի՝ գթութեան յարկիս։

Ի դիմաց Վարչական Յանձնաժողովոյ
Ատենադպիր — Դեր Ատենապետ
Կ. ՔԻՒՐՔՃԻԽԱՆԼԵԱՆ — Մ. ԱՍԱՍԵԱՆ

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱՒ

Քաղաքային բժիշկ Տօքթ. Պապաեան Տիգրան էֆ.ի Մալիսէի աստիճան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Քըրք Քիլիսէի կառավարիչ Մուստաֆա Նէջէթ փաշայի Բ. կարգի Օսմանիյէ։

Տրապիզոնի Օֆ գաւառակին գայմագամ Իպրահիմ էֆ.ի Գ. կարգի Օսմանիյէ։

Իզմիրի Րէժիի նազըր Գարթալի էֆ.ի Դ. կարգի Օսմանիյէ։

Հեռագրական և թղթատարական վերատեսուչ Հիւսէյին Հասիպ էֆ.ի կնոջ Ա. կարգի, քրոջը ու հարսին Բ. կարգի, և արտաքին գործոց նախարարութեան Մէքթուպճի Մինիր պէյի կնոջ Ա. կարգի Շէֆգաթ։

Բժշկական վարժարանին մանկաբարձներէն Մուֆիտէ, Էսմա և Մաքի հանըմներուն արուեստի չքանշան։

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.—Պաշտօնական զեկուցում մը կը ծանուցանէ թէ ալիւրին գինը իջած ըլլալով, քաղաքապետութիւնը որոշեց որ այսօրուընէ սկսեալ հացը 5 բարա պակաս ծախուի, հացագործի հացը 50 բարայի, և սիմիտճիի հացը, մինչ 10 բարա պակաս՝ 40 բարայի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Պարսկաստանի Վեհ. Շահը իր անձնական բժիշկ Տօքթ. Թիրեաքեան էֆ ի նուիրեց Առիւծ Արեւի Բ. պատուանշանը։ Կայս. իրատէ մը կ'արտօնէ այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

ԵԷՄԷՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.—Եէմէնի բարենորոգումներու յանձնաժողովը Հօտէյտա հասաւ։

—Խտիվյէ շոգենաւով 2000 պարկ ցորեն և քանի մը հարիւր պարկ բրինձ ղրկուեցաւ Պոլսէն, Եէմէնի սովեալներուն համար։ Այսօր վաղը 20,000 պարկ ցորեն ալ պիտի ղրկուի, որոնց թիւը մինչեւ ամսագլուխ 100,000ի պիտի բարձրանայ։

—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց Հօտէյտայի և Հաճճէի մէջտեղ արմտիքի շտեմարան մը և պահականոց մը շինել։

ՍԵՒ ԼԵՌ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Զէթինիէյէն կը հեռագրեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանը Յունիս 15ին Սեւ Լերան մայրաքաղաքը պիտի երթայ։

ՖՐԱՆՍ. ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ.—Նոր տեղեկութեանց նայելով Պոլսոյ ֆրանս. դեսպանուհիին առողջութիւնը զգալի կերպով բարւոքած է։ Պ. Քամպոն այս ամսու Պոլիս կը դառնայ։

ԿՐԵՏԷ.— Կրետէի նոր մետրապոլիտ Տ. Էօժէնիոսի ընտրութիւնը լաւ տպաւորութիւն ըրած է կղզիին մէջ։

Բրիտանիայի յոյն եպիսկոպոսը, որ տեղապահի պաշտօն կը վարէր, Տ. Էօժէնիոսի հաղորդեց իր ընտրութեան վերաբերեալ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին հեռագիրը։ Նորընտիր մետրապոլիտը շնորհակալութեան հեռագիր մը քաշեց Յունաց Պատրիարքին։

—Րեթիմոյի եպիսկոպոսը շրջաբերական մը հրատարակեց, որուն մէջ կը յորդորէ քրիստոնեաները որ իսլամներուն հետ սիրով ու խաղաղութեամբ ապրին։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ ՊԱՐՊՈՒՄԸ.— Թեսալիոյ միջազգային յանձնաժողովը հետեւեալ կերպով կարգադրեց Թեսալիոյ գրաւման 4րդ գօտիին պարպումը։

Մայիս 19/31ին (նախընթաց օր) հելլենական իշխանութեանց պիտի յանձնուի գօտիին առաջին մասը, որ կը պարունակէ Զարքոս, Բիւձօքէյօ եւն. Մայիս 20/1ին (երէկ) պիտի յանձնուի Բէյլիոնի արեւելեան գաւառներէն մինչեւ Քալյա Լիճէ, մայիս 21/2ին (այսօր) մինչեւ Բէրսօքոֆիլ, և 25/6ին Վոլօյէն սկսեալ մինչեւ Միացեալ մասը։

Բէյլիոնը պիտի գրաւէ հետեւակազօրքերու 4 գունդը։

—Աթէնքի թերթերուն նայելով մինչեւ ցարդ հելլէն իշխանութեանց յանձնուած երկիրներուն մէջ անդորրութիւն կը տիրէ։ Թրիքալայի մէջ միջադէպեր տեղի ունենալու ըլլալու մասին զրոյցներ ելած են թէև, բայց անոնք կը հերքուին։ Իրողութիւնը սա է միայն թէ գինով յոյն մը հրեայ ընտանիքի մը վրայ յարձակած է։ Բայց կառավարութիւնը անմիջապէս պաշտպանած է հրեաները։

—Կայս. իրատէ մը հրամայեց Թեսալիոյ կայս. բանակին արմտիքի մատակարարներուն 40000 ոսկիի թերհաշիւ մը վճարել. ելմտական նախարարութիւնը այս մասին հրամաններ տուաւ Օսմ. Պանքային։ Նանեայի բանակին մատակարարներուն դրամը պիտի վճարուի կուսակալութեան գանձէն և Մալիյէէն։

—Մախսուսէյի Ինայէթ շոգենաւը Գոչհիսարի, Սամսոնի, Օսմանճըքի և Աք-Տաղ Մատէնի վաշտերը առած, երէկ առաւօտ Պոլիս հասաւ և քիչ յետոյ Սեւ Ծով ուղեւորեցաւ։

Իրիկուան Պոլիս հասաւ Շէրէֆքէռան շոգենաւը Զ.-Ֆրանկոլի վաշտով և ուղղակի Սեւ Ծով գնաց։ Այս առաւօտ Պոլիս եկաւ Մէօթոլէ շոգենաւը, և անմիջապէս Սեւ Ծով մեկնեցաւ։

Նէյճիքէ Խիտոա շոգենաւը, որուն նորոգութիւնները աւարտեցան, քանի մը օրէն Վոլօ պիտի ղրկուի։

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ շոգենաւային ընկերութեան բաժնետէրներու ընդհ. ժողովը տեղի ունեցաւ մայիս 14ին. հետեւեալ որոշումները տուաւ. 1897ի համար 25 ֆր. շահաբաժին. 10 ֆր.ը վճարուած է արդէն, մնացեալ 15ը պիտի վճարուէ մայիս 20էն (երէկ)։ Վարչութիւնը կարտօնուի պէտք եղած ատեն 30000 բաժնեթուղթ հանել, 15 միլիոն ֆր. դրամագլխով։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զօրը Ա. Աննայի կարգին մեծ խաչը նուիրեց Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին Բեդրոսպուրկի փոխանորդ Տ. Արքէնիոս արքիմանտրիթին։

ՍԵՐՊ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐ.— Վեհ. Սուլթանին հրամանով յանձնախումբ մը ղրկուած էր Քումանովա, տեղացի պուլկարներուն և սերպերուն միջեւ ծագած վէճը քննելու համար. յանձնաժողովը Պոլիս վերադարձաւ և իր տեղեկագիրը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը ցաւ յայտնեց վերջերս Թրիքալայի և Քալապաքայի մէջ տեղի ունեցած միջադէպերուն համար։

ԹԵՍԱԼԱՅԻ 200 գաղթականներ Մանիսա քաղաքը հաստատուեցան։

ՀՐԴԵՀ.—Վերջերս Միլասի մէջ ծագած հրդեհին վնասը 20000 օսմ. ոսկի կը հաշուուի։

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ.— Գոնկոյի (արեւմտ. Ափրիկէ) երկաթուղիին ընկերութիւնը հրաւիրագիր մը ղրկեց կայս. կառավարութեան, խնդրելով որ պաշտօնապէս պատուիրակ մը ղրկէ Մաթատիէն մինչեւ Սթէնլի-Բուլ շինուած երկաթուղիին բացումին առթիւ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ.—Սպանիոյ դեսպանատունը արտաքին գործոց նախարարութեան իմացուց թէ Փիլիպպեան և Բորթօրիքօ կղզիներուն նաւահանգիստներուն մէջ թորփիլներ պլուած ըլլալով շոգենաւերը առանց նաւուղիղի չեն կրնար հոն մտնել։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը այս մասին հրահանգ տուաւ բոլոր օսմ. նաւերուն։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 10ի առթիւ Համազգային Անկելանոցին 600է աւելի մեծ ու պզտիկ պատսպարեալներուն աշուրէ բաժնուեցաւ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԸ.—Հանր. Պարտքի վարչութիւնը որոշեց 2,600,000 ֆր.ի երկաթուղիի արժէթուղթ գնել ու պահել. վարչութիւնը թուղթերուն հիմակուան գինը շատ յարմար կը գտնէ. մինչեւ հիմա 100ին 58 համեմատութեամբ տրուած վճականութեան պարգեւը երկու տարի ետքը 75 %ի պիտի բարձրանայ։

ՍԸՐ ՆԻԳՈԼԱ Օ'ԳՈՆՈՐ.—Պոլսոյ անգլիական նորընտիր դեսպանը, Սըր Նիգոլա Օ'Գօնոր, Րոգամոնի կոմս Սըր Օ'Գօնոր Տընտէրմոթի որդին է, բնիկ Իրլանտացի։ Ամուսնացած է Օր. Հոբ-Սքոթի հետ, Սըր Վալթէր Սքոթի թոռը, որ ազգական է Պոլսոյ նախկին անգլիական դեսպան Լորտ Լիոնսի ընտանիքին։ Լորտ Լիոնս Խրիմի պատերազմին կը վարէր անգլիական նաւատորմին հրամանատարութիւնը։

Սըր Ն. Օ'Գօնոր իր ուսումը առած է Սթօնիհըրսթի կաթոլիկ վարժարանին մէջ։ 1866ին քաղաքական կեանքի մէջ մտնելով յաջորդաբար վարեց Լա Հէյի, Մատրիտի, Րիօ տը Ժանէյրոյի և Բարիզի անգլիական դեսպանատանց քարտուղարութեան պաշտօնը։ 1884ին Բէքինի գործակատար անուանուեցաւ. ընդհ. հիւպատոսի պաշտօնով 1886ին Սոֆիա փոխադրուեցաւ, ուր մնաց մինչեւ 1892, այդ թուականին էր որ Բէքինի դեսպան նշանակուեցաւ և ապա 1895ին Բեդրոսպուրկ ղրկուեցաւ նոյն պաշտօնով։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ.— Այս անունով դրամատուն մը հաստատելու համար եգիպտական կառավարութիւնը կը բանակցի դրամատէրներու խումբի մը հետ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Նախընթաց գիշեր, Եէնի Ճամիի նամակատան խուցի փողոցը, պախըրճը Մարտիկի խանութը գողեր մտնելով 500 ոսկի գողցան։ Գողերը, [illegible] Իպրահիմ, Մահմուտ, Սէլիմ, Ճաֆէր, Մանթի, Ապտուլլա, Սէլիմ և Ալի ձերբակալուեցան։

ԾՈՎԻ ԱՐԿԱԾ.—Երէկ Շիրքէթի թիւ 26 կառաբարձ շոգենաւը Գապաթաշի առջեւ ընկղմեց նաւարկելէն բեռցած նաւակ մը։ Նաւավարները ազատեցան։

Պ. ՊԷԼԼԻՍ.—Մոնթէնէկրօ և Թախթըրոս թերթերուն արտօնատէր Պ. Պելլիսի Իմթիյազի արծաթ չքանշան շնորհուեցաւ։

ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Այսօր Թուրքեւհելլէն հիւպատոսական պայմանագրութեան ժողովը չպիտի գումարուի, վասն զի Յունաստանի գահաժառանգ Կոստանդին իշխանին անուան տօնախմբութեան առթիւ հելլէն պատուիրակները ներկայ չպիտի ըլլան։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ առողջապահական ժողովին օսմ. պատուիրակ Տուքա փաշա քանի մը օրէ ի վեր Սուէզ կը գտնուի։

Տուքա փաշա ամէն տարի ուխտաւորները բերող շոգենաւերը այցելելով կը քննէ և տեղեկագիր մը պատրաստելով կայս. կառավարութեան կը ղրկէ։

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՂՄԻ ՔԱՐԱՓԸ.—Մեհաղօրը կը գրէ թէ Քարափներու ընկերութիւնը որոշած է Պոլսոյ կողմի փլած քարափը շուտով նորոգել. Շինութեանց համար չորս ճարտար երկրաչափներ կանչուած են, Ֆրանսացի համբաւոր երկրաչափ Պ. Սիրրինկ Պոլիս հասած է արդէն, մօտ օրէն Պոլիս կուգայ նաև Նաւահանգստի երկրաչափ Պ. Բիրար։

ՈՃԻՐ.—Անցած շաբթու Միլասէ մէկ ժամ հեռու աղքատ պարտիզպանի մը գլուխը գտնուեցաւ, գլուխը մարմինէն անջատուած։ Ոճրագործները չեն բռնուած։

ԵԿՈՂ ԳԱՑՈՂ.—Սուրիոյ կուսակալութեան հեռագրատան և նամակատան ընդհ. տեսուչ Հիլմի պէյ, Պաղտատի նախորդ տէֆթէրտար Մէհմէտ Թէվֆիք պէյ, Զօր գաւառակին նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Ֆէրիտ բէյ և Տարսոնի իտալական հիւպատոսը երէկ Պոլիս եկան։

Պոլսոյ ամերիկեան ընդհ. հիւպատոս Պ. Տըմիթրիադիս, Հանր. Պարտքի անգլիացի պահանջատէրներու փոխանորդ Սըր Լառւ և անգլ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Պիկամ երէկ Պիրէոն գացին։

Ռուսիոյ դեսպանատունէն իշխան Մուրուզի Նիգոլա Բ շոգենաւով երէկ Սուրիա գնաց։

Հանր. Պարտքի խորհրդական Մըրը Միշէլ էֆ. Վիէննայէն Պոլիս դարձաւ։

Յունական դեսպանատան Ա. քարտուղար Պ. Իօժէն Զալոքօսթա նախընթաց օր կնոջը հետ Պիրէոն գնաց։

ԱԶԴ

Նիկոմիդիոյ Ազգ. վարժարաններուն համար կ'ուզուի. 1. Բարձրագոյն դասարաններու ուսուցիչ, հայ. և ֆրանսերէնի։ 2. Բարձրագոյն դասարաններու վարժուհի՝ հայ. և ֆրանս. 3. Մանկավարժ ուսուցչուհի մը։

Ամսական գոհացուցիչ, դիմել մինչեւ կիրակի Ա. Ժ. Տ. Հմայեակ քահանային։
Իւսկիւտար։ 70 2—3

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Երէկուան լիքէթոսիոնը շատ թեթեւ անցաւ. քոնսոլիտէին Ըրբորը 2½ ղրշ. եղաւ հազարի համար, այսինքն ուղիղ իսկ երկաթուղիին 27½ սանթիմ.

Րումէլիի Երկաթուղւոյ վիճակահանութեան առաջին պարգեւը 300000 ֆր. շահած է Գալաֆեօլըր պաշի 111 թիւ խանութը գտնուող Գաղըգիւղցի Արթաքի աղա անուն անձը։

Այս առաւօտ Ղալաթիոյ Սակարանի մէջ քոնսոլիտը բացուեցաւ. 23 ղրշ. 14 փարա և Երկաթուղին 107 ֆրանք։ Գործառնութիւնները շատ թոյլ են։

—Սակարանի յօժիւէր Վահէ. Նուրի պէյ երէկ Սակարան գալով եղած գործառնութեանց ներկայ գտնուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	23	16 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	23	17 1/2
Ամէնէն վար գին	»	23	15
Րումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	107	12
Ամէնէն բարձր գին	»	107	25
Ամէնէն վար գին	»	106	87

ԲԱՑՈՒՄ 21 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	Ք. Կ.	23	14
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107	—
Օսմանիյէ		391	—
Րէժի		280	—
Օսմ. Պանքա		12	25
Քռէտի Ժէնէրալ ՕԹՄ.		8	24
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	55
Թրամուէյ բաժնեթ.		865	—
» ժուիսանս		390	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ Կ Պոլսոյ	»	458	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	1	90
» մէկ ամսուան	»	—	—
Րում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	01
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բոլ Իմբէրիալ	»	89	35
Քրիմից	»	51	02
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	10
Մէթալիք	»	96	30
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	02 1/2
» » » չէք	»	109	02 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	22	95
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	43 3/4
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	87 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66	50
» » » Բ.	»	44	2
» » » Գ.	»	24	25
» » Դ.) բաց.	»	21	25
) գոց.	»	21	12
Փոխառութիւն Դաստպա	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	75
Այտընի երկաթուղի	»	13	37
Եգիպտական Միացեալ	»	107	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	111	50
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	42	50
Ռանթ » 4 %	»	32	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	92	—
» նոր » 6 % 1892	»	92	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	46 3/4
Դրամագեղչ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 1 Յունիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	67
» Լոնտոնի վրայ	»	120	80
Րումէլիի երկաթուղի	»	60	30
Օսմ. Րէժի	»	128	—

ԲԱՐԻԶ, 1 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	21	57
) գոց.	»	21	55
» » » Բ	»	44	75
» » » Գ.	»	24	90
Օսմանիէ	»	390	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	107	50
Օսմ. Րէժի	»	279	50
Օսմ. Կայս Պանքա	»	544	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	102	85
Քռէտի Լիոնէ	»	820	—
Պանք տը Բարի	»	927	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3592	—
Իտալական Ռանթ	»	92	55
Սպանիական արտաքին	»	34	12
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	305
Դրամագեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 1 Յունիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	40
Րումէլիի երկաթուղի	»	113	70
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	96	90
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	325

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Ընդ Տնօրէնութեամբ
ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻՈՅ

Կարգերը կազմուած և դասախօսութիւնք կանոնաւոր յառաջդիմութեան մէջ մտած են։ Այս տարի արձակուրդ չունին աշակերտք, անոնց համար տարբեր տեսակ դասընթացներ մտածուած են, որպէս զի թէ՛ ծնողք գոհ պիտի մնան և թէ ուսանողք։

Վարժարանն այցելութիւն կ'ընդունի ամէն օր, և դասերուն ներկայ ըլլալ կը թոյլատրուի փափաքողաց։ Ուսումնարանի, նախակրթարանի և մանկապարտէզի աշակերտներ կ'ընդունուին։ Թոշակ չափաւոր։ 67 2—3

Տէր ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Էջը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 21 Մայիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 762.— Ջերմաչափը 20 աստիճան։ Օդը ամպամած։
— Կէս օր, ժամը 4,29։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Ջերմաչափը ցոյց կու տայ։

Արհանկել 9, Բարիզ 10, Վիեննա, Մոսկուա 11, Իզմիր 17, Վալօնա 19, Սելանիկ, Թրիեստ 20 աստ. զրոյէն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

Ա Զ Դ

Քննեցէք Հ. Ա. Պալասանի «Նոր Մանկական Պարտէզ» դասագիրքը և եթէ արդիւնքը՝ վկայեալ մասնագէտ վարժուհիներու ձեռքով գոհացուցիչ չըլլայ, մէկ կողմ նետեցէք զայն։—Գին 2 ղրուշ։

Մանկապարտէզներու համար մասնաւոր գիրք։—«Մանկապարտէզի նիւթերու» ճոխ հաւաքածոյ մը գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի։

Բացուած է «Հանդէս Ամսօրեայ»ի տարեկան բաժանորդագրութիւնը. գին 10 ֆր. գաւառներու համար, փոստի ծախք առանձին։ Յունուար, Փետրուար և Մարտ ամսուան թիւերը արդէն հասած են։ Նոր հրատարակուեցաւ Հ.Գ.Մէնէվիշեան—Գիրք գրելու արուեստը։ Գին 6 ղրուշ։ 38

Դիմել «ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ» ՂԱԼԱԹԻԱ ՍԵՂԲՈՍ ԽԱՆ ԹԻՒ 5։ 19—30

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 170րդ վիճակահանութեան պարգեւները

1 Յունիս 1898

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
1,228,888	300.000	666,611	1,250	266,970	1,000	1,111,834	1,000
798,156	25,000	764,431	»	279,304	»	1,131.177	»
159,106	10.000	1,286.294	»	292,254	»	1,178,332	»
649,863	»	1,287,178	»	395,009	»	1,228,887	»
65.806	2,000	1,295,498	»	449,642	»	1,228,889	»
911,244	»	1,299.121	»	520,354	»	1,231,771	»
1,076,627	»	1,713,875	»	542,228	»	1,286,292	»
1,091,124	»	1,839,564	»	559,961	»	1,396,058	»
1,295,499	»	1,840,593	»	559,964	»	1,650,637	»
1,650,639	»	54,979	1,000	796,046	»	1,713,872	»
129,576	1,250	65,809	»	893,485	»	1,770,622	»
476,832	»	65,810	»	911,241	»		
485,184	»	193,525	»	911,242	»		

400 ֆրանք շահող թիւեր

27,691	244,771	476,835	649,864	879,436	1,083,019	1,285,475	1,541,490	1,781,143
2	2	485,181	5	7	20	1,286,291	1,550,906	4
3	3	2	660,136	8	1,088,571	3	7	5
4	4	3	7	9	2	5	8	1,787,391
5	5	5	8	40	3	1,287,176	9	2
41,146	248,686	519,546	9	893,481	4	7	10	3
7	7	7	40	2	5	9	1,618,426	4
8	8	8	666,612	3	1,091,121	80	7	5
9	9	9	3	4	2	1,289,301	8	1,814,296
50	90	50	4	895,856	3	2	9	7
54,976	266,966	520,351	5	7	5	3	30	8
7	7	2	688,951	8	1,111,831	4	1,620,676	9
8	8	3	2	9	2	5	7	300
80	9	5	3	60	3	1,295,496	8	1,829,336
65,807	271,431	539,666	4	904,756	5	7	9	7
8	2	7	5	7	1,131,176	500	80	8
70,266	3	8	700,366	8	8	1,299,122	1,635,386	9
7	4	9	7	9	9	3	7	40
8	5	70	8	60	80	4	8	1,836,291
9	279,301	541,721	9	905,411	1,178,331	5	9	2
70	2	2	70	2	3	1,379,221	90	3
76,026	3	3	700,826	3	4	2	1,650,636	4
7	5	4	7	4	5	3	8	5
8	285,201	5	8	5	1,198,161	4	40	1,839.561
9	2	542,226	9	911,243	2	5	1,657,486	2
30	3	7	30	5	3	1,396 056	7	3
76,441	4	9	760,416	934,081	4	7	8	5
2	5	30	7	2	5	9	9	1,840,591
3	292,251	544,116	8	3	1,216,271	60	90	2
4	2	7	9	4	2	1,405,246	1,675,211	4
5	3	8	20	5	3	7	2	5
126,081	5	9	764,432	962,481	4	8	3	1,868,776
2	315,141	20	3	2	5	9	4	7
3	2	550,916	4	3	1,228,886	50	5	8
4	3	7	5	4	90	1,407,456	1,677,876	9
5	4	8	766,526	5	1,231,772	7	7	80
129,577	5	9	7	964,936	3	8	8	1,877,331
8	364,686	20	8	7	4	9	9	2
9	7	552,441	9	8	5	60	80	3
80	8	2	30	9	1,234,241	1,443,891	1,691,826	4
131,001	9	3	796,047	40	2	2	7	5
2	90	4	8	991,606	3	3	8	1,878,416
3	372,516	5	9	7	4	4	9	7
4	7	556,881	50	8	5	5	30	8
5	8	2	798,157	9	1,240,951	1,466,301	1,713,871	9
159,107	9	3	8	10	2	2	3	20
8	20	4	9	1,040,996	3	3	4	1,885,811
9	376,091	5	60	7	4	4	1,745,551	2
10	2	559,962	798,666	8	5	5	2	3
193,521	3	3	7	9	1,246,641	1,501,841	3	4
2	4	5	8	1,041,000	2	2	4	5
3	5	582,076	9	1,044,4[illegible]1	3	3	5	1,935,491
4	395,006	7	70	2	4	4	1,747,596	2
204,766	7	8	815,446	3	5	5	7	3
7	8	9	7	4	1,251,271	1,506,661	8	4
8	10	80	8	5	2	2	9	5
9	449,641	603,926	9	1,058,496	3	3	600	1,956,711
70	3	7	50	7	4	4	1,755,271	2
217,136	4	8	817,461	8	5	5	2	3
7	5	9	2	9	1,266,231	1,509,481	3	4
8	464,921	30	3	500	2	2	4	5
9	2	604,826	4	1,068,126	3	3	5	1,957,666
40	3	7	5	7	4	4	1,770,621	7
232,341	4	8	834,336	8	5	5	3	8
2	5	9	7	9	1,273,101	1,519,331	4	9
3	469,271	30	8	30	2	2	5	70
4	2	617,946	9	1,076,626	3	3	1,778,491	
5	3	7	40	8	4	4	2	
235,096	4	8	870,721	9	5	5	3	
7	5	9	2	30	1,285,471	1,541,486	4	
8	476,831	50	3	1,083,016	2	7	5	
9	3	649,861	4	7	3	8	1,787,141	
100	4	2	5	8	4	9	2	

ԿԱՐԴԱՆ

Անուն՝ ը կը տրուի ցնցղատակ (ցումճէն) և հիւսած ու շինուած հորքուններուն

Ջնայուած կամ գէշ գործածուած հարբուխ մը շատ անգամ ցնցղատապի կը փոխուի, եթէ թոքախտի չվերածուի. երբեմն նոպաները այնքան ուժգին և յաճախակի կըլլան որ ամբողջ կազմուածքը կը խանգարի. քունը դրեթէ անկարելի կըլլայ. գարկը անկանոն. ամենաթեթև պաղը կը կրկնապատկէ ցաւերը: Յաճախ գնտակներ կը կազմուին որ չատնալով կը գոցեն թոքերը. երբ խուխ գոյանայ ոմտերուն բջիջները կը քայքայուին և մեծաքանակ նիւթ կը կորսուի, խոռոչներ յառաջ գալով: Հիւանդը կը հիւծի առանց ցաւ զգալու, յորատեւ մելամաղձոտութեան մը մէջ կիյնայ. իր թուքը, սկզբան ճերմակ, փրփրոտ և սատափի գոյն, տակաւ առ տակաւ գորշ կանաչկեկ գոյն մը կառնէ. Իր կեանքը ուրիշ բան չէ բայց եթէ յամր հոգեվարք մը և կը մարի կատարեալ գիտակցութեամբ: Պէտք է զգուշանալ ուրեմն այն հարբուխէն որ կերկարի և որ մանաւանդ ցնցղատապի մը ծնունդ կուտայ: Պէտք է արգիլել չարիքը երբ տակաւին չէ ծանրացած և ամենէն լաւը սկիզբէն իսկ ջնջելն է զայն.

Խահուէի գգալ մը «կուտռօն տը կիւյօ» գաւաթ մը ջուրի կամ գործածուած ըմպելիին խառնուած, բաւական է շատ անգամ բժշկելու համար քիչ ատենուան մէջ ամենէն յամառ հարբուխը և ամենէն հինցած փողատապը: Այսպէս կարելի է նոյն իսկ կասեցնել թոքախտը, որ արդէն բաւական յառաջացած ըլլայ: Այս պարագային մէջ, կուտռօնը կը կեցնէ գնտակներուն քայքայումը, ու երբ բնութիւնը օգնէ, բուժումը շատ անգամ յուսացուածէն աւելի արագ կըլլայ: Պարզ է աս և ճշմարիտ.

«Կիւյօի կուտռօնով 30 տարիէ ի վեր, բազմաթիւ անյուսալի բուժումներ ստացուած ըլլալով, մէկ քանի մրցակիցներ, օգուտ քաղելով երբեմն անունի նմանութենէ, կուզեն իրենց արտադրութիւնը ծախել բուն արտադրութեան տեղ, խաբելով հիւանդը ի վնաս անոր:

Արդարեւ զանազան տեսակ կուտռօններ կան.

Ամենէն լաւ կուտռօն տուող եղեւնիները Նորվէկիոյ մէջ կը գտնուին և Մ. Կիւյօ իր արտադրութիւններուն համար կը գործածէ Նորվէկիոյ ամենէն մաքուր կուտռօնը, հակառակ իր բարձր գինին. մինչդեռ յաճախ, ուրիշներ, խնայողութիւն ընելու համար վարինց կուտռօններ կը գործածեն, որ շատ աւելի աժան են բայց չեն բուժեր.

Ուրեմն պէտք է, ցնցղատապը, հարբուխը և մանաւանդ թոքախտը և դըժուարաշնչութիւնը բուժելու համար, միմիայն և բացարձակապէս Կիւյօի կուտրօնը հարցնել դեղարաններէ և աչէկ մը ապահովուիլ թէ դեղագործը Կիւյօի ճշմարիտ կուտրօնը կուտայ ձեզի: Արդ, դիւրին է գիտնալ այդ բանը, նայելով թէ պիտակը կը կրէ՞ սա հասցէն Maison frère, 19 rue Jacob, Paris, ուր փոխադրուած է Մ. Կիւյօ 1869էն ի վեր. Իւրաքանչիւր շիշ իր պիտակին վրայ կը կրէ հնարիչին ստորագրութիւնը E. Guyot, երեք գոյնով, մանիշակագոյն, կանաչ և կարմիր, շեղակի գրուած.

Նոյն դեղը կը գտնուի Պոլսոյ և գաւառներու բոլոր դեղարաններուն մէջ.

Այս դեղին ուրիշ մէկ առաւելութիւնը, իր գինին չափաւորութիւնն է, եթէ նկատի առնուի թէ մէկ շիշ Կիւյօի կուտռօնով 12էն 15 լիտր ջուր կամ ըմպելի կը գործածուի, կը հետեւի թէ, ենթադրելով որ օրը մէկ լիտր ջուր կը խմուի, օրը հազիւ մէկ ղրշ.ի դեղ.պէտք է գործածել. Յայտնի է թէ դիւրաբուժութեան հետ գինն ալ ծառայած է ժողովրդականացնելու այս դեղին գործածութիւնը.

22—26

ՏԻԵԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՕՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիեզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է.

Ոսկրաթեք տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և տկարներուն տղոց.

Եղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փսխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին.

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստինքներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդհէմաճման հիւանդութեանց. Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին. Բարիզ, Վիվիէն փողոց. A.

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշիին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ.

Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները A.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եռանի ճաշկերտատան վրայի յարկը, Ճիշդ Չըգըթթըքմանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստատուն ցաւած ակռաներն ձեւ անցաւ կը լեցնեն. ցաւով ակռաներ և ... պայմանաւ.

Նորահնար եղանակաւ, ոսկէ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, ...

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թըմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն.

Ց.Գ. Ամերկ. սով.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (... ...) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (... ...) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղըգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 ...

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քարակէօյ վրայ (Նոր Մուսաֆիր խանը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷԲԲԷՆ

ԷՔԻԹԱՊԼ
(ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ)
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ
ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՊԵՐԱ, ԲԱՐԻԶ

Երաշխաւորութեան դրամագլուխ	Ֆրանք	1 ՄԻԼԻԱՌ	227 ½	միլիոն
Հիմնարկութենէս ի վեր ապահովագրելոց վճարեալ	»	1 »	425 ½	»
Օրինական պահեստներէ զատ յաւելուածական պահեստ	»		261 ½	»
(Աշխարհի վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս աստիճան մեծաքանակ յաւելուածական պահեստ ունի:)				
1897ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը	»		813	»
1897ին ամբողջ հասոյթ	»		251	»
1897ին ապահովագրելոց վճարուած գումարը	»		109	»

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱՊԼ 1897ին՝ բաղդատմամբ 1896ին՝ ունեցած է
37,657,476.05 ֆրանքի Յաւելում մը յաւելուածական պահեստին վրայ
104,184,504.80 » » ամբողջ գոյքերուն վրայ
151,654,140.93 » » նոր ապահովագրութեանց վրայ
Ոչ մէկ կենաց ընկ. այսչափ յաւելումներ ունեցած է

ԷՔԻԹԱՊԼ ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս իր սակերը աւելցուցած չէ, ուստի եւ յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱՊԼի գիները տարիքի եւ տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեվճարի խնայողութիւն մը ցոյց կուտան:

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահճէ-Գաբու Անանիատի խան, թիւ 20—21—22. 63 9—24

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	48 1	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սըէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պէֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրադօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2426
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլրինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գադօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօզնօ	1700	Բոլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Դիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Իոնօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսըըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է.

Էղրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և Յունիս 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար.

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութեան կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Թ.34 խառն Առտու ժ.	ԵՐԹ Թ.34 վ.	ԵՐԹ Թ.36 խառն Իրկն. ժ.	ԵՐԹ Թ.36 վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Թ.31 խառն Առտու ժ.	ԴԱՐՁ Թ.31 վ.	ԴԱՐՁ Թ.33 խառն Իրկն. ժ.	ԴԱՐՁ Թ.33 վ.
11	—	7	40	մկն.	Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	3	50	11	30
11	25	8	5	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	3	25	11	5
11	45	8	17	մկն.	Հայտար Փաշա	ժմն.	3	13	10	50
12	52	9	30	ժմն.	Բէնտիք	մկն.	1	58	9	34
1	—	9	38	մկն.	Բէնտիք	ժմն.	1	50	9	24
1	26	10	5	»	Թուզլա	»	1	27	9	2
1	49	10	34	»	Կէյպզէ	»	1	2	8	38
2	13	11	—	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12	30	8	9
2	24	11	13	»	Թավշանճըլ	»	12	18	7	59
2	43	11	34	»	Հէրէքէ	»	12	5	7	47
3	4	12	—	»	Եարըմճա	»	11	32	7	20
3	18	12	17	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11	14	7	5
3	29	12	30	»	Տէրինճէ	»	11	3	6	56
3	43	12	48	ժմն.	Իզմիտ	մկն.	10	45	6	40
4	5	—	—	մկն.	Իզմիտ	ժմն.	—	—	6	18
4	42			»	Պէօյիւք Տէրպէնտ	»			5	42
5	14			»	Սապանճա	»			5	12
5	41			»	Ատա Բազար	»			4	54
6	28			»	Կէյվէ	»			3	58
6	54			»	Աք Հիսար	»			3	32
7	29			»	Մէքէճէ	»			3	3
7	59			»	Լէֆքէ	»			2	29
8	37			»	Վէզիր Խան	»			1	51
9	20			ժմն.	Պիլէճիք	մկն.			1	11
9	35			մկն.	Պիլէճիք	ժմն.			1	—
10	45			»	Քարաքէօյ	»			12	10
11	28			»	Պօզիւյիւք	»			11	34
12	14			»	Ին Էօնիւ	»			10	57
12	44			»	Չուքուր Հիսար	»			10	24
1	22			ժմն.	Էսկի Շէհիր	մկն.			9	45
իրիկ.									առտ.	

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առտու ժ.	վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	վ.
10	20	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1	37
11	3	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	1	2
12	3	»	Սարըօնճը Բունար	»	12	21
12	53	»	Ալաեունտ	»	11	30
1	42	»	Չըքիւրլէր	»	10	38
2	47	»	Տէօյէր	»	9	49
3	15	»	Իհսանիյէ	»	9	11
3	41	»	Համամ	»	8	44
3	55	»	Կազլիկէօլ Համամ	»	8	35
4	50	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	8	3
5	27	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	7	7
6	26	»	Չայ	»	6	17
7	18	»	Իսհագլու	»	5	18
7	46	»	Եասսըան	»	4	44
8	18	»	Աք Շէհիր	»	4	18
8	59	»	Ազարի քէօյ	»	3	37
9	40	»	Ջավուշճը քէօյ	»	2	54
10	20	»	Իլկին	»	2	20
11	14	»	Գատըն-Խանը	»	1	20
12	5	»	Սէրայ-Էնի	»	12	33
12	40	»	Մէյտան	»	11	52
2	—	»	Բունար-Պաշը	»	10	46
2	46	ժմն.	Գօնեա	մկն.	9	54
իրկն.					առտ.	

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 19 31 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէա, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Իշ. 20 1 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամը 10ին.
Եշ. 21 2 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի.
Շբ. 23 4 Իւէպօլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրեսոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտուն ժամը 11ին. 562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԷՃԿԱ ՈՒ Է ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Պաթումի միջև ...

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Յունիս 7 Մէնկրէլէ Մարսիլիայէն.
» 13 Անաթոլէ Անատոլուի եզերքէն.
ՄԵԿՆՈՒՄ
Յունիս 8 Մէնկրէլէ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրոսսիսք.
» 14 Անաթոլէ Մարսիլիա ուղղակի.

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորաց եւ ապրանքի ...

Նաւուղեգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար ԹԻՒԹԷՄ ՐԸՊԻՒԼ
575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4551
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2393
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Քարինթա	2246
Գալլիա	4808	Բալմիրա	2144
Միթրա	4557	Փրինթատա	1889
Ալէքքօ	2145	Մորօզզօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Ճէրպուրկ	1514	Լուքանիա	12950
Քազալոսպա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ԺՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ծլիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր Կ. Ս. ԽԻԹԽԻՇԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (88)

ԷՄԻԼ ԳԱՊՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԸՐԻՏ

Երեք օրէ ի վեր այս առաջին անգամ յուսոյ նշոյլ մը ծագեցաւ զինքը պատող խաւարին մէջ.

—Մայրս իրաւունք ունէր, ըսաւ ինքնիրեն. պառոնը չարաչար կ'ատէ այդ գարշելի դերկոմն, հետեւաբար տարակոյս չկայ որ իր բոլոր զօրութեամբը պիտի օգնէ ինծ...:

Սակայն պառօնուհին կը ճգնէր հերքել իր ամուսնին ամբաստանութիւնը, որ կնոջ մը համար ամենէն սարսափելին էր.

—Կ'երդնում թէ չեմ հասկընար ինչ ըսել կ'ուզէք. Պ. Ֆէրնանս ինչ գործ ունի այս խնդրոյն մէջ. աւելի յստակ խօսեցէք, բացատրեցէք ձեր ըրած չարամիտ ակնարկութիւնները...:

Պառոնը պահ մը լռելով թող տըւաւ որ կինն ուզածն ըսէ. յետոյ յանկարծ գոչեց.

—Բաւակա՞ն է այդչափ կեղծաւորութիւն, բաւական: Ինչու կը պաշտպանէք զձեզ... անօգուտ տեղը ինչո՞ւ կը յոգնիք ամօթալի գործ մը, մինչեւ իսկ ոճիր մը, աւելի կամ պակաս, հոգ չէ ձեզ համար...: Ես շատ աղէկ գիտեմ ըսածս, և եթէ ապացոյց պէտք ըլլայ, լեցուն է քովս...: Երկար ժամանակէ ի վեր կոյր չեմ, քսան տարիէ ի վեր ըրածներնիդ գիտեմ, այն անիծեալ օրէն ի վեր որ ձեր ապիրատութեան ու խաբեբայութեան ծանրութիւնն յայտնի եղաւ ինծ, այն անիծեալ իրիկունէն ի վեր, ուր իմ մահուանս յատակագիծը կը յօրինէիք պաղութեամբ...:

Դուք վարժուեր էիք ազատ ապրելու, մինչ ես առաջին ոսկեհայթներուն հետ Գալիֆօրնիա երթալով հազարաւոր վտանգներու մէջ նետեցի գլխս, որպէս զի շուտով բարեկեցութիւն և պերճանք հայթայթեի ձեզ...: Որչափ խենդ եմ եղեր...: Երբ ձեր վրայ կը մտածէի, յոգնութիւն, վտանգ, մինչեւ իսկ մահ չէր երեւար աչքիս. Սիրտս հանդարտ էր, վստահութիւն ունէի ձեր վրայ...: Աղջիկ զաւակ մ'ունէինք, և եթէ ձեր վրայ մտածելով սիրտս անհանգիստ ըլլար, կըսէի ես ինծ թէ ձեր զաւկին որբանը տեսնելնիդ միայն բաւական էր ձեր յոռի մտածութիւնները վանելու...: Զաւակ չունեցող կնոջ մը շնութիւնը կըրնայ հասկըցուիլ, բայց մօր մը շնութիւնն ոչ...:

Որչափ սխալեր, որչափ անմիտ եմ եղեր: Ինչ ուրախալի պարծանքով կը ցուցնէի ձեզ տանեւութ ամիս բացակայութենէ ետեւ հետս բերած հարստութիւնս...: Երկու հարիւր հազար ֆրա՛նք ունէի...: Ձեզ համբուրելով կ'ըսէի թէ ձեր բարեբաղդութեան կը պարտէի այս յաջողութիւնս: Բայց դուք գոհ չէիք ինծմէ... վասն զի ուրիշ մը կը սիրէիք... մինչ մէկ կողմէ կեղծ գգուանքներով գլխս կը խաբէիք, միւս կողմէ դժոխային մեքենայութեամբ նոյկալի դաւ մը կը նիւթէիք, որ՝ եթէ յաջողէր՝ անձնասպանութեան պիտի մղէր զիս...:

Մինչեւ իսկ չունէիք միակ անդիմադրելի սիրահարութեան մը պատճառնք... պատրանքս հասկընալով՝ խմացայ թէ իմ բացակայութեան միջոցին զաւակ մ'ալ ծներ էիք.

Ինչպէս չ'սպաննեցի ձեզ. ինչպէս սարսափելի քաջութիւն մ'ունեցայ գիտցածս լռելու և ձեզնէ ծածկելու...: Վասն զի կը յուսայի, ձեզ լրտեսելով ձեռք անցունել ձեր շնութեան պատուըլըն և մինչեւ իսկ ձեր համախոհը... վասն զի կրած սոսկալի նախատինքիս չափ աղեղ վրէժխնդրութիւն մը կ'երազէի...: Կ'ըսէի ես ինծի թէ օր մը հարկաւ պիտի տեսնէիք ձեր զաւակը, պիտի համբուրէիք, ապագան ապահովել պիտի ուզէիք...: Բայց դուք արդէն մոռցեր էիք զայն...: Իմ վերադարձս իմանալնուդ պէս, խնամատուն մը կամ մեծ ապարանքի մը դուռը տանել ձգելու զըկեր էիք, և ամէն բան լմնցեր էր...: Օր մը, անգամ մը հարցուցա՞ծ էք դուք ձեզի թէ ո՞ւր է, ինչ եղած է.... Դուք հոս իշխանական պերճութեամբ կեանք վարած ժամանակ՝ ուտելու հաց ունի մի, որ կոյանոցներու մէջ կը թաւալի արդեօք....

—Մինչ այդ ծաղրելի ամբաստանութիւնը, գոչեց պառոնուհին.

—Այո՛, մինչ...:

—Եւ սակայն պէտք էր հասկընայիք թէ այդ տղու պատմութիւնը պարզ զրպարտութիւն մ'է.... Արդէն ըսած էի ձեզ՝ երբ տասներկու տարի առաջ խօսք ըրիք ինծ... եւ քսան ալ հազար անգամ կրկնած եմ...:

Պառոնը հառաչ մ'արձակեց որ հեծութեան կը նմանէր, առանց ականջ կախելու իր կնոջ խօսքերուն:

—Ես թէ որ հանդուրժեցի տանս մէջ պահել զձեզ, շարունակեց պառոնը, միմիայն մեր աղջկանը համար էր...: Կը դողայի որ մեր բաժանման գայթակղութիւնն անոր վրայ կ'իյնար: Բայց անօգո՜ւտ դող...: Աղջիկնիս ալ ձեզ չափ և ձեր պատճառով կորա՛ծ է....

—Ինչ, անո՞ր ալ պատճառը զիս կը համարիք...

—Ո՞վ պէտք է համարիմ...: Ով վարժեցուց զայն պարահանդէսներու, թատրոններու, ձիարշաւներու, անտառներու, և այն ամէն տեղերու ուր մանկամարդ աղջիկ մը պէտք չէ երեւնայ...: Ո՞վ վարժեցուց զայն ձեր «բարձր կեանք» կոչածին...: Ո՞վ է պատճառն որ պարտաւորեց զիս ամուսնացնել զայն անպիտանի մը հետ, որուն սիրահարած էր և նախատինք կը բերէ կլած տիտղոսին և ձեր սկսած անբարոյականութեան գործն ի կատար հասուց...:

Վերջապէս երկու տարի չանցած՝ տուած մէկ միլիոն օժիտս մսխեցաւ, հալեցաւ, օդը ցնդեցաւ...: Եւ այս ժամուս, աղջիկս ու փեսաս ինծմէ բոտակ քաշելու կ'աշխատին...:

Անցեալ օր եկաւ փեսաս հարիւր հազար ֆրանք ուզեց ինծմէ. և որովհետեւ չէի ուզեր տալ, սպառնացաւ ինծ աղջկանս՝ իր կնոջը կողմէ չեմ գիտեր ո՛ր շրջան գերասանին գըրուած նամակներն հրատարակել...: Հարկադրեցայ վճարել ուզածը...: Բայց նոյն իրիկունն իմացայ որ այր և կին, աղջիկս ու փեսաս, խօսք մէկ ըրած են եղեր՝ սպառնալիքով ինծմէ ստակ շորթելու վատութեան համար.

Այո՛, անհերքելի ապացոյց ունիմ ձեռքս...: Ստակներն առնելով ուրախութեամբ ասկէց մեկնելէն ետեւ, փեսաս ցերեկը տուն դառնալու միտք չունենալով՝ հեռագիր զրկեր էր կընոջը՝ բարի լուրն իմացնելու համար, և ուրախութենէն՝ հասցէն սխալ գրելով, հեռագիրն հոս եկաւ, բացի կարդացի...:

Բասքալ զարհուրիլ սկսած էր...

Թարգմ. Կ. Ս. ԽԻԹԽԻՇԵԱՆ
(Շարունակելի)